

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra sociologie a andragogiky

**Parlamenty dětí a mládeže jako výsledek participace
a jeho realizace ve městě Prostějov**

Parliaments of children and youth as the effect of the participation
a its realisation in the town of Prostějov

Bakalářská práce

Jan Zatloukal

Obor: Školský management

Vedoucí práce: PhDr. PaedDr. Václav Klapal, Ph.D.

Olomouc 2013

Děkuji PhDr. PaedDr. Václavu Klapalovi, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce a cenné rady, kterých se mi od něj dostalo a které přispěly k jejímu dokončení.

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použil.

V Olomouci 28. března 2013

Jan Zatloukal

OBSAH

I. TEORETICKÁ ČÁST

Seznam zkratk	6
Úvod	7
1 Vymezení základních pojmů	9
2 Volný čas dětí jako prostor k výchově a vzdělávání	11
2.1 Výchovné a vzdělávací činnosti mimo vyučování	12
2.2 Psychologické aspekty účastníků participace.....	13
2.2.1 Přímí účastníci participace mládeže	13
2.2.2 Nepřímí účastníci participace dětí a mládeže	16
3 Pohled do historie participačních aktivit	18
4 Právní ukotvení participace	20
4.1 Obecný pohled na právo a participaci	20
4.1.1 Občanské sdružení.....	22
4.1.2 Dům dětí a mládeže	23
4.1.3 Městský úřad	24
4.2 „Paragraf mládež“	25
5 Participace v kontextu Evropy	26
5.1 Participace v evropském měřítku	26
5.2 Moderní politika mládeže.....	26
5.2.1 Evropská politika mládeže	26
5.2.2 Primární právo Evropského společenství a Evropské unie	27
5.3 Pojem participace z pohledu dokumentů EU	27
5.4 Bílá kniha o mládeži a participace	27
5.4.1 Demografický vývoj a jeho dopady	29
6 Shrnutí teoretické části	32

II. EMPIRICKÁ ČÁST

7 Charakteristika výzkumného šetření	33
7.1 Výzkumný soubor	34
7.2 Výzkumný nástroj	34
7.3 Výsledky výzkumného šetření	35

7.3.1	Strukturovaný rozhovor.....	35
7.3.2	Dotazník	40
Závěr.....		51

Diskuse.....		52
---------------------	--	-----------

Seznam použité literatury a pramenů

Seznam příloh

Přílohy

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
DěMZ	Dětské městské zastupitelstvo
DDM	dům dětí a mládeže
EHS	Evropské hospodářské společenství
EU	Evropská unie
MZDM	Městské zastupitelstvo dětí a mládeže
NPDM	Národní parlament dětí a mládeže
PČR	Parlament České republiky
RVP	Rámcový vzdělávací program
SmOl	Statutární město Olomouc
SVČ	středisko volného času
ÚPD	Úmluva o právech dítěte
ZDMMP	Zastupitelstvo dětí a mládeže města Prostějova

Úvod

Můžeme děti a mládež, které se účastní veřejného života ve svém okolí, označit podobnou metaforou, jako třeba bývají novináři nazýváni hlídacími psy demokracie?

Historie svých pár příkladů má – perzekuce studentstva v roce 1939, ale také „studentská revoluce“ v listopadu 1989. Při těchto příležitostech se měnil společenský stav v naší zemi. Studenti coby zástupci mladé generace se tak zapsali do mysli národa jako výrazná síla, která má velkou schopnost otočit kormidlem společenského dění.

Jak je to ale s touto skupinou zrovna, když se „nic významného neděje“? Copak naše mládež dělá? Jak se připravuje na další dějinné zvraty? Můžeme je přirovnat k bájným Blanickým rytířům, kteří spí v sedle na koních?

Těžko mohlo uniknout naší pozornosti, že neorganizovaná účast studentů na věcech veřejných v nedávné době opět zaplnila titulní stránky našich novin. Při letošní volbě prezidenta proběhly i simulované volby na školách. Postupně se zvyšoval právě díky studentům zájem o dva kandidáty v průběhu voleb, a tento zájem jim zajistil takový počet hlasů, který by bez zájmu studentů nebyl tak vysoký. Ostatně příslušníci mládeže bývají někdy označováni jako „akcionáři společnosti“.

Motivem pro zpracování bakalářské práce na téma *Parlamenty dětí a mládeže* jako výsledek participace a jeho realizace ve městě Prostějov je především má angažovanost v participačních strukturách mládeže. Participace na veřejném životě je mou takřka celoživotní aktivitou. Již během studentských let jsem působil jako předseda *Studentské rady Gymnázia Jiřího Wolkerova v Prostějově*. Po své maturitní zkoušce jsem na základě dobrých zkušeností z gymnázia usiloval o vznik studentského zastupitelstva v městě Prostějově. Tato snaha nebyla korunována úspěchem. Když jsem o několik let později nastoupil jako pedagog volného času do *Sportcentra – domu dětí a mládeže Prostějov*,

stal jsem se čtvrtým koordinátorem Zastupitelstva dětí a mládeže města Prostějova (dále jen ZDMMP).

Bakalářská práce se zabývá problematikou participace dětí a mládeže. Hlavním cílem práce je reflektovat současný stav participace dětí a mládeže ve městě Prostějově.

Mezi dílčí cíle práce pak patří:

- stanovení teoretického rámce participace dětí a mládeže,
- porovnání jednotlivých pojetí participace dětí a mládeže ve třech různých městech,
- hodnocení projektu a aktivit ZDMMP jeho bývalými a současnými členy,
- zjištění, zda je participace dětí a mládeže na veřejném životě stále aktuální téma a jakou oporu ve společnosti má dnes.

Bakalářská práce je členěna do dvou částí. V teoretické části jsou prezentována teoretická východiska problematiky participace. Empirická část se zabývá pedagogickým výzkumem. Celý text je členěn do kapitol a je doplněn tabulkami a grafy. Teoretickou část tvoří kapitoly Vymezení základních pojmů, Volný čas dětí jako prsto k výchově a vzdělávání, Pohled do historie participačních aktivit, Právní ukotvení participace a Participace v kontextu Evropy a Shrnutí teoretické části. Empirickou část pak Charakteristika výzkumného šetření, Závěr a Diskuze.

Součástí práce je seznam použité literatury a pramenů, seznam zkratk a přílohová část.

1 Vymezení základních pojmů

Úvodní kapitola je věnována vymezení pojmů a ukotvení teoretických východisek problematiky participace, a to přímo participace dětí a mládeže. Samotný název této bakalářské práce obsahuje 12 slov, z toho stěžejní v něm je termín participace, který je takovou Ariadninou nití vinoucí se celou prací a je proto nezbytné vymezit především jeho význam. Jelikož participace není jen pojmem, ale i obsahem, spolu s participací je třeba vymezit i jeho příbuzné pojmy.

- a) **participace** – etymologický význam slova vychází z latinského *participare*, což etymologický slovník překládá jako „mít účast, sdílet“ (Rejzek, 2001, str. 450). Etymologický význam nám však neumožňuje vymezení obsahové stránky tohoto slova v plné míře, proto uvádíme i definici tohoto výrazu z hlediska problematiky této práce. *„Participací rozumíme účast lidí na procesu rozhodování, řízení a správy. Participace politická vyjadřuje jejich podíl na rozhodování na řešení důležitých otázek rozvoje společnosti i života lidí; ...; participace sociální vychází z příslušnosti k sociálním skupinám a z dobrovolného členství ve spolcích, sdruženích a organizacích“* (Hofbauer, 2002, str. 7) Přesto je nezbytné dodat, že tato definice je úzce zaměřena již na konkrétní typ participování osob. Český jazyk umožňuje užití slovesa participovat v mnoha jiných souvislostech (např. participace manželů na ekonomickém zajištění rodiny atp.)
- b) **žákovská samospráva** – pro potřeby této práce ji budeme uvádět jako jedna z forem participace dětí a mládeže, neboť Hofbauer uvádí, že „samosprávnost – nástroj participace mladé generace na životě a výchově“ (Hofbauer, 2002)
- c) **participační struktura dětí a mládeže** – souhrnné označení kolektivů dětí a mládeže, např. parlamentů dětí a mládeže, senátů, zastupitelstva či rady (Kožušková a kol., Hofbauer, 2002)

- d) **koordinátor** – dospělá osoba, která je spolupracovníkem participační struktury. Jednotlivé participační struktury si volí své vlastní označení, i v odborné literatuře se setkáváme s různými názvy toho samého „pedagog, animátor“ (Hofbauer, 2002, str. 9, 38), „edukátor“ (Šturma, 2002, str. 14), neopomenutelným prvkem je v případě žákovských samospráv i „třídní učitel, ředitel“ (Prášilová, 2002, str. 25). Všechna tato označení užíváme v této práci jako osoby zapojené do procesu participace dětí a mládeže.
- e) **středisko volného času** – pojem vyplývající z vyhlášky o zájmovém vzdělávání. Ta pod tato střediska zahrnuje i domy dětí a mládeže, o jejich praxi se tato práce opírá. V našem pojetí se tedy jedná o substituční pojmy.

2 Volný čas dětí jako prostor k výchově a vzdělávání

V následující kapitole představujeme volný čas dětí jako jednu z možností jejich výchovy a vzdělávání mimo školní vyučování. Obecně lze na problematiku volného času pohlížet z několika hledisek. Pávková vyčleňuje hledisko ekonomické, sociologické a sociálně psychologické, politické, zdravotně-hygienické, pedagogické a psychologické (Pávková, 2002, str. 15-17).

Mnohé z těchto hledisek má tedy i souvislost s participací dětí a mládeže. V ekonomickém hledisku můžeme pohlížet, jak finanční prostředky společnosti investované do volnočasových aktivit mládeže jsou využity. Pokud participační aktivity vyprodukují demokraticky smýšlející mladé občany, může společnost považovat tuto investici za výhodnou. V oblasti sociologické a sociálně psychologické se musíme zamyslet nad preventivním účinkem volnočasové výchovy před negativními sociálně-patologickými jevy. Skupinka vrstevníků, která svou činností sleduje společné cíle, může mladému jedinci poskytnout dostatečnou kompenzaci, než aby hledal zázemí v nežádoucí vrstevnické skupině. Neopomenutelným hlediskem je pak pedagogické a psychologické. Participace umožňuje dětem rozvíjet svou spontaneitu, seberealizaci, sociální kontakty či uspokojovat potřeby z nových dojmů.

Jako poslední jsme si nechali zdánlivě jasně související hledisko, kterým je politické. Zdálo by se, že politika jde s participací ruku v ruce, protože participace mládeže je politika mládeže. Pávková však toto hledisko popisuje jako vůli a přístup státu vstupovat do volného času obyvatelstva, třeba tím, jak organizuje a poskytuje volnočasové aktivity. (Pávková, 2002). Politické hledisko však souvisí i se základními dokumenty, které determinují školskou politiku. Dlužno dodat, že pro volnočasová školská zařízení nebyl vydán *Rámcový vzdělávací program* (RVP). Při sestavování vzdělávacích programů si tak musíme vystačit s RVP pro jednotlivé typy škol. Například *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* (2007) si všímá nezbytnosti posílit u dětí jejich způsobilost orientovat

se v problematice otevřené demokratické společnosti či osvojit dovednost konstruktivního řešení problémových situací s respektem k druhým, s ohledem na zájem celku a vědomím práv jednotlivce.

2.1 Výchovné a vzdělávací činnosti mimo vyučování

V úvodu této kapitoly jsme pohlédli do teorie volnočasového vzdělávání, zejména z úhlu jeho hledisek. Nyní se pokusíme participaci dětí a mládeže začlenit do jednotlivého druhu volnočasové činnosti.

Pávková dělí činnosti mimo vyučování z hlediska obsahové stránky na *odpočinkové a rekreační činnosti, zájmové činnosti, sebeobslužné a veřejně prospěšné činnosti a přípravu na vyučování* (Pávková, 2002, str. 83-110). Politickou participaci dětí je možné začlenit do kategorie *zájmové činnosti společenskovední*, které vedou jedince k poznávání současného společenského života v duchu demokratických a humanizačních tradic českého národa.

Z pedagogicko-psychologického hlediska jsou zájmové činnosti dětí cílevědomé aktivity, které vedou k uspokojování potřeb jedince za současného rozvoje jeho osobnosti. Tak jako se v průběhu lidského života vyvíjí osobnost člověka, mění se i zájmy a preference dětí. Zatímco u dětí mladšího školního věku jsou preference činností velice proměnlivé, děti staršího školního věku provádí výběr volnočasových činností uvědoměle. Významným faktorem výběru zájmové činnosti jsou, mimo osobnosti dítěte, také rodiče a prostředí. Funkce zájmových činností v životě dítěte spočívá především v uspokojení potřeb dítěte, rozvoj osobnostních vlastností a často i rozvoj předpokladů budoucí profesní orientace. (Pávková, 2002).

V posledních letech se dostává na povrch i ekonomická otázka účastníků zájmového vzdělávání. V rodinách se stává běžnějším jevem, že k dosažení finančního standardu je třeba v zaměstnání trávit více času, což rodiče nutí přenechávat část svých výchovných povinností

na vzdělávacích institucích, a to jak školách, tak právě volnočasových organizacích. To klade větší nároky na učitele a vychovatele, kteří jsou nuceni tuto další roli přijmout.

2.2 Psychologické aspekty účastníků participace

V následující části je naším záměrem doplnit pohled na participaci mládeže psychologickými aspekty. V páté kapitole se zabýváme tím, co je hnací silou participace mládeže zvenčí, tedy vnější motivací. My se však nyní pokusíme spojit problematiku participace právě prostřednictvím vnitřní motivace – tedy psychologickými aspekty, které objasní, proč je práce s věkovou skupinou dětí a mládeže v oblasti participace tak rozmanitá. V této souvislosti si rozdělíme charakteristiku účastníků participace mládeže na jejich přímé účastníky a vymežíme si jejich nepřímé.

2.2.1 Přímí účastníci participace mládeže

Přímými účastníky participace mládeže v této práci rozumíme děti a mládež, jež jsou členy participační struktury. Jak bude popsáno dále, v této práci se zabýváme zejména dětmi staršího školního věku tj. z druhých stupňů základních škol a středoškolských studentů. Popsaná skupina tak obsahuje věkovou kategorii od 11 do přibližně 20 let. Tuto skupinu vzhledem k věku řadí Langmeier, Krejčířová (2006) do období dospívání a dále ji člení na období pubescence (11-15 let) a adolescence (15-22 let). Období pubescence i adolescence je opravdu „turbulentní“, neboť dochází k úplné přestavbě jak fyzických charakteristik jedince, tak právě i jeho psychických.

V tělesném vývoji dochází v období středního a staršího školního věku v počátku k nerovnoměrnosti, růstu dlouhých kostí, pohlavnímu dozrávání a dočasnému zhoršení nervosvalové koordinace, které je pak navázáno obdobím spojeným s vyrovnáním růstových anomálií a dokončení pohlavního zrání. Pro potřeby této práce to zde uvádíme jen k dokreslení a dále se zabýváme jen charakteristikami kognitivního

a socializačního rozvoje, jako faktorům přímo ovlivňujícím proces participace.

Popisované období je podle Langmeiera, Krejčířové (2007, str. 148) možné chápat jako „více či méně nepodařené úsilí o přizpůsobení na biologické, psychické a sociální podmínky“. Současně zmiňují Kannerovou metaforu, která toto období označuje jako „velkého překladatele“, který „*biologické, psychické a sociální i kulturní normy překládá do individuálního jazyka jedince, a tím ho nutí volit základní formy osobní existence*“. Tento „překlad“ není sice osamoceným obdobím, které nemá svého předchůdce i následníka, ale jeho intenzita klade vyšší nároky na okolí takového jedince. Ten se totiž připravuje na život dospělého, avšak v době této přípravy nadále pokračuje rozvoj jeho osobních předpokladů.

Kognitivní rozvoj jedince

Kognitivní vývoj jedince vydatně pokračuje i v období dospívání. Ovšem dospívání v něm přináší razantní změnu v myšlení. Roste tedy nejen kvalita myšlenkových operací, ale zejména se mění její kvalita. Již od počátku pubescentního období až do konce dospívání se začíná v systému myšlení objevovat i systém „*formálních operací*“, které se dají zjednodušeně vysvětlit jako vynášení soudů o soudech či přemýšlení o myšlení. Dospívající se tak najednou zabývá abstraktnějšími pojmy a opouští jen bezprostřední smyslové zkušenosti. Tuto systematiku myšlení a výskyt myšlenkových operací ve smyslu požadavků klasické logiky, kdy základním (druhým) pojmem umí jedinec přiřadit i nejbližší nadřazený bod, lze vyjádřit Aristotelovou reálnou definicí: „*per genus proximum et differentiam specificam*“, což se volně přeloženo dá říci, že definice má být dosaženo zadáním nejbližšího vyššího rodu. V praxi to znamená, že dospívající začíná obsahově chápat významy slov jako je spravedlnost, pravda, právo apod. (Langmeier, Krejčířová, 2007, str. 149-150)

Socializační rozvoj jedince

Do období dospívání kromě nástupu sexuality jako další součástí emočního vývoje, uvědomování si vlastních schopností a možností při úvahách o volbě povolání, které se liší od dětských přání „být popelářem, kosmonautem“, se dere do popředí také socializační hledisko. V této době totiž dochází k hledání cest, k aktivnímu sebeutváření – dospívající se snaží „být sám sebou“. Ruku v ruce s tímto poznáním nastává i „postkonvenční úroveň“, kdy „dospívající vědomě přijímá základní normy a principy, které rozhodují o tom, co je či není správné a dobré“. Objevuje se nový paradox dospívání, kterým je „absolutní morálka“. Adolescent tímto fokusem poměruje jakýkoliv jev, kterému přisoudí i absolutní soud. Toto černobílé vnímání světa odsuzuje běžné životní události a jevy a nemá pro ně pochopení. Vůle ke kompromisu se může stát pro mladistvého znakem polovičatosti a zbabělosti, běžná lež je odsouzeníhodná a nemá místo ve společnosti, je na stejné úrovni jako lež cílená a destruktivní.¹ (Langmeier, Krejčířová, 2007, str. 162).

Ve hledání vlastní odlišnosti začínají dospívající při konfrontaci se svými rodiči. Je to logická reakce jedince, neboť rodiče jsou prvním objektem, od kterého je s ohledem na dosavadní úzkou vazbu přirozené se odlišit při hledání vlastního já. Je s tím však spojen i obecný „rozpor mezi hodnotami mladé a starší generace. ... Starší se stávají strážci tradice, mladí odmítají jejich normy jako překážku v pokroku“. Navzdory nepřehlédnutelnému posunu za poslední století, kdy společnost upustila od tradičního patriarchálního modelu rodiny a odklonu od autoritativního přístupu ve výchově, stále střet se starší generací musíme vnímat jako jeden z aspektů psychických pochodů dospívajícího jedince. (Langmeier, Krejčířová, 2007, str. 165).

Objevování nových vazeb v okolí vede dospívajícího k zamyšlení a porovnání s rodinnými normami, což má za následek kritický pohled na dosavadní rodinné zázemí. Jako mnohé další jevy tohoto období

---

¹ srov. s politickou iniciativou *Volím Karla!* a reakcemi odpůrců Miloše Zemana z řad studentstva s argumenty, že lže během volební kampaně.

je i toto spojeno s konfliktem, neboť se jedinec v některých věcech distancuje od svých rodičů, i když je na nich v mnoha ohledech ještě závislý. Uvedený postřeh nabývá na významu i tím, že rychlé společenské změny, které provází současná doba, stejně jako nestabilita sociálního statusu přináší nejistotu i samotným rodičům. To klade větší nároky na rodiče, aby svým dospívajícím dětem umožnily dostatek prostoru pro jeho osobnostní vývoj, podporovali emancipační rozvoj dítěte a jeho společenské kontakty.

2.2.2 Nepřímí účastníci participace dětí a mládeže

Nepřímými účastníky participace dětí a mládeže pro potřeby této práce rozumíme dospělé osoby, které mají vliv na danou participační strukturu. Jsou jimi právě pedagogové, vychovatelé, avšak v problematice participace dětí a mládeže jsme si je v první kapitole souhrnně označili jako koordinátory.

Když jsme uváděli kapitolu Výchovné a vzdělávací činnosti mimo vyučování, poukázali jsme na ekonomickou otázku účastníků participace. Přisoudili jsme pedagogům a vychovatelům novou roli ve výchovném procesu, kterou jsou nuceni přebrat od rodičů svěřených účastníků vzdělávání. Pokusíme se nyní popsat, co specifikuje koordinátora participační struktury, jaké kvality se od něj očekávají.

Pávková zdůrazňuje, že je nezbytné dosáhnout ve výchově vztahu, který pak následně umožní předat hodnoty a postoje, jež tvoří jádro výchovy. Pro potřeby funkčního vztahu je nezbytné, aby vychovatel mladého člověka zaujmul. Když se zaujmout nepodaří, nepodaří se ho zaujmout ani svými hodnotami. V těchto vztazích je důležité mít na paměti i velikost skupiny. K lepšímu předání hodnot a postojů dochází samozřejmě při menších skupinkách. Ačkoliv jsme nyní pohlíželi na zájem jako zájem ze strany dítěte, je důležité podívat se na zájem i ze strany vychovatele. Není totiž *„jasnější a důležitější známkou zájmu dospělého*

o dítě než ochota pravidelně a předvídatelným způsobem si pro něj nacházet čas.“ (Pávková, 2007, str. 54).

Zajímavý pohled nabízí Pávková (2007) na volnočasovou pedagogiku do té míry, že je nezbytné připravit pro mladé lidi prostředí, kde je nebude nikdo „komandovat“ a organizovat. Němečtí pedagogové takovým prostředím označují pojmem „pädagogigfrei“, tedy jako „odpedagogizované“.

V této kapitole se nám podařilo začlenit participaci dětí a mládeže do pojetí volnočasových aktivit a vzdělávání. Popsali jsme psychologické aspekty dospívajícího jedince, které mají souvislost s jeho přirozenou aktivitou v participaci. Nastínili jsme také osobnost koordinátora – vychovatele v tomto procesu.

3 Pohled do historie participačních aktivit

Ačkoliv se část této práce věnuje participaci v pojetí reakce na velké společenské změny napříč zeměmi evropského kontinentu, zejména zemí bývalého východního bloku, a tento pojem se tak objevuje i v sekundárním právu Evropského společenství (viz dále), participační snahy nejsou žádné novum, se kterým bychom se potýkali poslední desetiletí. Důkazem je tvrzení Adamcové: *„Pokud se setkáváme v pedagogické praxi s pojmy žákovská samospráva, žákovská rada, parlament, či studentský senát, není to žádná vymoženost dnešní doby, ale ani naopak nic přežitého z minulých let. Jak se zdá, všechno už tady jednou bylo. Myšlenka samosprávnosti existuje zřejmě odedávna, jen se rozmanitým způsobem proměňuje, tak jak míjejí staletí a mění se myšlení lidí.“* (Adamcová, 2002, str. 32).

Ve starověku se setkáváme s prvními náznaky žákovské samosprávy v době antiky. Doloženo to bylo na starořeckých nápisech demonstrující existenci tzv. žákovských sdružení. Následně ve středověku zejm. v Itálii se objevovalo právo volit rektora na prvních středověkých univerzitách. V 16. století se objevují znovu znaky samosprávnosti, a to v podobě tzv. školních úředníků, kteří měli za úkol hlídat kázeň svých spolužáků. S tím bylo spojeno i dočasné plnění úkolů typu péče o tabuli, o čistotu třídy, přinášení pomůcek, zaznamenávání absence, otevírání školy, zajišťování topiva, stravování, ubytování, hygieny a dalších. Na toto pojetí samosprávnosti Jana Sturmia navazuje v 17. století Jan Ámos Komenský, který pojímal výchovu žáků pro život ve společnosti tím, že škola převezme na sebe podobu obce. Vybrané spisy J. Á. Komenského uvádějí, že na potocké škole měl "desátníky" (decuriones), kteří byli volenými žáky. Na konci 19. století se objevují americké pokusy a experimenty organizace tzv. systému školních úřadů, které zastávali žáci. Měli dohled nad docházkou, kázní, čistotou ve škole a ochraně proti požárům. Autorem projektu učitel Wilson L. Gill. Podobně se nechali inspirovat i na Filipínách, Kubě a především ve všech větších severoamerických školách a také anglických školách.

V Evropě participační snahy znovu ožily na přelomu 19. a 20. století, kdy se žákovské samosprávy dostaly do mnohých švýcarských škol, objevily se na Rusi, SSSR a v Bulharsku, na druhou stranu pokusy ztroskotaly pro samotný odpor žáků ve Francii. V Rakousku byl nejznámější pokus K. Prodingera z roku 1909 na gymnáziu v Pulji. Díky němu zmizely disciplinární poklesky a zlepšil se pořádek na chodbách i venku. I přes nepochopení jeho kolegů, kteří se zasadili o "rozbití" projektu, čerpal se v této myšlence při tvorbě nového disciplinárního řádu pro střední rakouské školy před 1. světovou válkou. V období pedagogického reformismu spojovala reformní pedagogy z celého světa (např. J. Dewey, H. Parkhurstová, S. W. Washburne, M. Montessoriová) kritika tzv. tradiční školy, které vyčítali přílišný herbartismus. S novými názory a pohledy na výchovu se vytvořil i prostor pro žákovskou samosprávu, která byla součástí mnohých prvních reformních škol v zahraničí. (Adamcová, 2002)

Významnou dějinnou etapou ve vývoji žákovské samosprávy v našich zemích je období po roce 1948. Po únorovém převratu nastávala postupná socializace výchovy. Ta paradoxně nepotlačovala existenci žákovských samospráv, neboť sovětská pedagogika „*byla činnosti žákovské samosprávy nakloněna*“. Tento rozvoj (byť přerušný v padesátých letech minulého století) měl vliv na rozšiřování členské základny Svazu socialistické mládeže. (Adamcová, 2002, str. 34)

Období po roce 1989 již nepřináší žádné nové vlivy, pokud jimi nemyslíme právě participační aktivity spojené s aplikací Úmluvy o právech dítěte do českého právního řádu tak, jak popisujeme v kapitole 4.

4 Právní ukotvení participace

Následující kapitola si klade za cíl poukázat na právní aspekty participace mládeže. Významným specifikem této činnosti je skutečnost, že se jedná o nedospělé účastníky, na které zákon pohlíží jinak, především ve způsobilosti k právním úkonům. Nabývá tak na významu úloha dospělého účastníka participace, kterým bývá právě koordinátor, jak jsme uvedli i v kapitole 1.

4.1 Obecný pohled na právo a participaci

Ačkoliv jsme si dříve definovali participaci dětí a mládeže jako jejich účast na procesu rozhodování, jejich nedospělost v právním slova smyslu, tedy neúplná způsobilost k právním úkonům není překážkou působnosti participace v právním prostředí. I když není překážkou, je tato neúplná způsobilost specifikem, které je hodno dalšího rozboru. Občanský zákoník ve své hlavě druhé: „Účastníci občanskoprávních vztahů“, oddílu prvním: „Fyzické osoby“ v §7 sděluje: *„Způsobilost fyzické osoby mít práva a povinnosti vzniká narozením.“*, následně v §8 je psáno: *„Způsobilost fyzické osoby vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti (způsobilost k právním úkonům) vzniká v plném rozsahu zletilosti“*, což v rámci našeho problému můžeme v souvislosti s občanským zákoníkem uzavřít ustanovením §9: *„Nezletilí mají způsobilost jen k takovým právním úkonům, kterou jsou povahou přeměřené rozumové a volní vyspělosti odpovídající jejich věku.“*

Náš občanský zákoník tedy jasně rozvrhuje, za jakých základních okolností má dítě či mladý nezletilý člověk svá práva a své povinnosti. Jaká to jsou ovšem práva, o tom naprosto jasně a obšírně hovoří zákon, který je alfou a omegou právního ukotvení participace v naší zemi. Je jím námi ratifikovaná Úmluva o právech dítěte. Součástí právního řádu České a Slovenské Federativní Republiky se stala prostřednictvím sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb.

Pro potřeby úspěšného průběhu participace dětí a mládeže jsou významné zejména články 12, 13, 14 a 15. V nich je zabezpečeno dítěti právo svobodně vyjadřovat názory v záležitostech, které se ho dotýkají, právo na svobodu projevu, zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství, či právo dítěte na svobodu pokojného sdružování. Úplné znění výše uvedených článků uvádíme v příloze č. 1.

Na právo dítěte (studenta) formulovat vlastní názor pamatuje i náš školský zákon (2008). V něm se v § 21 „Práva žáků, studentů a zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků“ říká: „(Žáci a studenti mají právo) volit a být voleni do školské rady, jsou-li zletilí, zakládat v rámci školy samosprávné orgány žáků a studentů, volit a být do nich voleni, pracovat v nich a jejich prostřednictvím se obracet na ředitele školy s tím, že ředitel školy je povinen se stanovisky a vyjádřeními těchto samosprávných orgánů zabývat, vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání, přičemž jejich vyjádřením musí být věnována pozornost odpovídající jejich věku a stupni vývoje.“

Pro potřeby této práce hovořím o mládeži v souvislosti s věkovým rozmezím mezi 15 a 24 lety. Abychom maximálně obsáhli celou sociologickou skupinu, o nichž tato práce pojednává, nesmíme zapomenout i na práva těch, kteří se vzdělávají na vysokých školách v ČR. Zákon o vysokých školách totiž v §3 „Akademická obec vysoké školy“ označuje studenta jako příslušníka akademické obce vysoké školy a v §4 „Akademické svobody a akademická práva“ je zaručeno mj. v odst. d) „právo členů akademické obce volit zastupitelské akademické orgány“. Dále je §7 „Orgány veřejné vysoké školy“ specifikováno, že „Samosprávnými akademickými orgány veřejné vysoké školy jsou (mimo jiné) a) akademický senát.“ V §8 je následně akademický senát specifikován i co do rozložení sil akademických pracovníků a studentů, přesněji tedy že z celkového počtu členů „nejméně jednu třetinu a nejvýše jednu polovinu tvoří studenti.“ Jelikož tato práce není primárně zaměřena na participaci

vysokoškolských studentů, nebudeme se v ní nadále touto skupinou mladých zabývat. Problematika participace této skupiny je jistě hodna hlubšího zkoumání i s ohledem na tzv. *týden nepokojů* probíhající v roce 2012 jako reakce na diskutované akademické svobody.

Při sestavování nové participační struktury řeší její strůjci „právní postavení“ tohoto budoucího sboru mladých participantů (srov. Kožušníková a kol., Hofbauer, 2002, str. 8). Tito autoři uvádějí následující možnosti vzniku participační struktury, které doplňujeme i oporou v právním řádu ČR.

4.1.1 Občanské sdružení

Vznik občanského sdružení upravuje zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, zejm. jeho §6, který popisuje okolnosti, za jakých může být registrováno a vzniknout nové občanské sdružení. Důležitou podmínkou je, že samotný přípravný výbor, který podává návrh na registraci, musí zastupovat člen starší 18 let. To samé následně platí o zastupování již vzniklého občanského sdružení. Je tedy otázkou a námětem k dalšímu bádání, jak je tato varianta použitelná v praxi. V případě, že nejvyšším představitelem participační struktury bude ve volbách zvolen nezletilý člen, musela by se volit forma zplnomocnění dospělé osoby (člena, koordinátora) k zastupování sdružení.

Významná je ovšem i úvaha podpořena názorem jiných, že participace má být i nevázaná, což popisuje i Bílá kniha Evropské komise o mládeži, kde je zmíněno o vůli k účasti na životě ve společnosti, že „*nesmí být vyloučena žádná forma angažovanosti od občasné po trvalou, od spontánní po organizovanou... Navíc musí být stávající struktury přístupnější i neorganizovaným mladým lidem.*“ (Evropská komise, 2002, str. 11). Až kategorický postoj zaujímá Špičák, který odmítá „stacionární model žákovské samosprávy“ a vydává doporučení: „*Pro dnešní situaci se spíše hodí dynamický, flexibilní typ žákovské samosprávy, který vidí přednost v jednoduchosti a variabilitě. Troufám si tvrdit, že dnes by na školách mělo jít spíše o neformální uplatňování samosprávného principu, než o vytváření*

různých žákovských, senátů či jiných zastupitelných sborů.“ Dále pak uvádí své teoretické postuláty k procesuálnímu pojetí žákovské samosprávy, které se nepodařilo uplatnit na školách s celodenním výchovným systémem, v nichž jeden ze závěrů je, že *„rozvoj každého samosprávného orgánu má i svou dimenzi kvalitativní projevující se obohacováním jeho funkcí, což se děje jednak rozšiřováním práv a povinností jeho členů, jednak zvyšováním nároků na úroveň jejich práce.“* (Špičák, 2002, str. 6).

Z uvedeného lze vyvodit, že přísná strukturalizace a administrace participace s ohledem na variantu vzniku participační struktury prostřednictvím založením občanského sdružení je s ohledem na postřehy z praxe neperspektivní.

4.1.2 Dům dětí a mládeže

Hofbauer (2002) uvádí jako alternativu pro zastřešení participační struktury dům dětí a mládeže (dále jen DDM). Jelikož se v této kapitole zaměřujeme na participaci z pohledu platného práva, uveďme přesněji, že vhodnější výraz s ohledem na vyhlášku č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, je spíše středisko volného času (SVČ). Vyhláška ve svém §2 vyjmenovává formy zájmového vzdělávání a dále části třetí v §11 Podmínky úplaty v bodě 1 uvádí *„Zájmové vzdělávání je poskytováno zpravidla za úplatu“*. V bodě 3 pak taxativně vyjmenovává, za jakých okolností může být úplata snížena nebo prominuta. Ze všech možností vyplývá, že důvodem k prominutí úplaty za zájmové vzdělávání může být jen sociální specifikum. Tedy není zde zákonná možnost pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti bez uhrazení úplaty.

Co to v praxi znamená? Že SVČ musí hledat cesty, za jakých okolností má pro ně péče o takovou participační strukturu význam. Pokud nezletilý zájemce chce vstoupit do pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti, jeho přihlášení musí stvrdit zákonný zástupce svým podpisem. Byť je tato povinnost v souladu s občanským zákoníkem, kde jsme si výše specifikovali, že nezletilí mají způsobilost jen k takovým právním úkonům, kterou jsou povahou přeměřené rozumové a volní vyspělosti odpovídající

jejich věku, kam nelze řadit souhlas s účastí v zájmovém vzdělávání, která může v praxi znamenat úplaty v řádu několika set Kč (srovnej s DDM Olomouc). Můžeme se však domnívat, že nutnost účastnit se zájmového vzdělávání lze chápat i jako v rozporu s úmluvou o právech dítěte (srov. s čl. 12). Vůle se „svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají“, prostřednictvím participační struktury, která je součástí střediska volného času a jeho formy zájmového vzdělávání „pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti“, je podmíněna souhlasem rodiče stvrzeném podpisem na přihlášce do této formy vzdělávání. Jak se s tímto jevem vyrovnávají samotné SVČ, nota bene má-li se za účast na participaci hradit úplata, by mohlo být předmětem dalšího a zevrubnějšího empirického zkoumání.

4.1.3 Městský úřad

V rámci upřesnění podle právní terminologie raději užívejme termínu obecní úřad, který vychází ze zákona č. 128/2000 Sb., zákona o obcích, který svým § 122 „Komise“ nadal radu obce pravomocí „zřídit jako své iniciativní a poradní orgány komise. Svá stanoviska a náměty předkládají komise radě obce“.

Pokud jsme zmínili problematiku plné způsobilosti k právním úkonům, zákon o obcích nezbytnost zletilosti předsedy odborné komise neupravuje. Aplikační přednost ratifikované mezinárodní smlouvy, kterou Úmluva o právech dítěte je, tak umožňuje za předpokladu, že si příslušná obec stanoví vyhláškou podmínky, funkčnost participační struktury pod svými vlastními křídly. V porovnání s možností vzniku participační struktury prostřednictvím SVČ však musí řešit to, kdo či případně zda vůbec bude kdo vykonávat pedagogický dozor a koordinovat činnost.

Podobně můžeme citovat i z další právní normy, kterou je zákon č. 129/2000 Sb., zákon o krajích, který §80 „Komise“ nadal radu zřizovat „jako své iniciativní a poradní orgány komise. Svá stanoviska a náměty předkládají komise radě“.

Jak v případě obce, tak i v případě kraje se setkáváme s ustanovením o tom, že příslušná komise je ze své činnosti odpovědná radě. Je tedy otázkou, jak by měla vypadat zákonná úprava této anomálie ve smyslu principů nezávislé participace.

4.2 „Paragraf mládež“

V předchozích odstavcích jsme si vyjmenovali právní normy a jejich možnou aplikaci při založení participační struktury. Tyto normy jsou součástí našeho právního řádu a dají se považovat za standard v demokratickém zřízení, ve kterém žijeme. Jako určitý posun při normotvorbě, která jde naproti participačním snahám, můžeme uvést příklad z Belgie, kde „v rámci fondu sociální iniciativy zahájilo město Antverpy v roce 1997 projekt *Mládež a město*, který měl umožnit se seznámit s názory a potřebami mládeže na úrovni města. K tomuto účelu bylo zavedeno zákonné ustanovení *Paragraf mládež*, který požaduje, aby všechna rozhodnutí přijatá správou města byla analyzována z hlediska jejich vlivu na mládež. Kromě toho probíhají výzkumné a kvalitativní studie životních podmínek městské mládeže.“ (Evropská komise, 2002, str. 25).

Touto kapitolou jsme definovali základní právní rámec, který má spojitost s participací a jejího volného průběhu v naší zemi. V dalších kapitolách ještě na právní normy narazíme, budou se týkat zejména dokumentů Evropského společenství a Evropské unie. Tyto normy však spíše souvisí s aktivitou této instituce na poli participace dětí a mládeže a je v tomto případě důležitější jejich obsah než samotná forma.

5 Participace v kontextu Evropy

Na participaci dětí a mládeže se nemůžeme dívat pouze z pohledu snah na našem území. V této kapitole budeme popisovat participaci v evropském měřítku, neboť právě ona je tou hnací silou, která spoluvytváří prostředí, na které reaguje i česká společnost.

5.1 Participace v evropském měřítku

Ačkoliv jsme si dříve definovali participaci dětí a mládeže jako jejich účast na procesu rozhodování, řízení a správy, v úvahách o participaci evropské se musíme ubírat k hlubšímu porozumění tohoto výrazu související přímo se snahami Rady Evropského společenství a následně i Rady Evropské unie zaměřující se na „*výchovy k občanství, demokracii, dodržování lidských práv a globálnímu vnímání souvislostí.*“ (Husák, 2009, str. 6). Tento autor ve své práci Analýza aplikace evropské politiky mládeže v České republice vymezuje dva zdánlivě podobné pojmy, kterými jsou moderní politika mládeže a evropská politika mládeže.

5.2 Moderní politika mládeže

Husák uvádí, že moderní politikou mládeže můžeme chápat jako již výše zmíněné „*zahrnutí snah výchovy k občanství, demokracii a dodržování lidských práv a globálním vnímání souvislostí, stejně jako schopnostem zapojit se do moderní demokratické společnosti včetně její ekonomické a sociální dimenze.*“ a připomíná, že tato aktivita je spojena s obdobím konce 20. století. (Husák, 2009, str. 6)

5.2.1 Evropská politika mládeže

Evropská politika mládeže se podle Husáka začala formulovat až počátkem 21. století, avšak úzce vychází z moderní politiky mládeže Rady Evropy. Liší se v „*praktických krocích a metodách implementace*“. Na druhou stranu nejsou tendence obou politik protichůdné, ale spíše komplementární. (Husák, 2009, str. 6)

5.2.2 Primární právo Evropského společenství a Evropské unie

Označování politiky mládeže není součástí primárního práva ES i EU, neboť ve *Smlouvě o založení Evropského hospodářského společenství* (1957) čl. 50 zmiňuje „*pouze podporu výměny mladých pracovníků členskými státy*“. Následně *Smlouva o Evropské unii* (1993) v hlavě VIII a v ní zavedené kapitole 3 – Všeobecné a odborné vzdělávání a mládež, čl. 126, bodem 2 specifikuje mj. činnost společenství na podporu rozvoje výměn mládeže a bodem 3 spolupráci v oblasti vzdělávání na podporu spolupráce se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi, zejména s Radou Evropy. Amsterodamská revize (1999) přidává podporu výměny pracovníků s mládeží. *Lisabonská smlouva* (2009) částečně přejímá ustanovení zamítnuté Smlouvy o Ústavě pro Evropu, která ustanovovala mládež „*jako oblast, kde může EU vytvářet podpůrnou, koordinační a doplňkovou činnost*“. Zajímavým je také doplněk čl. 149 o podpoře participace mladých lidí na demokratickém životě Evropy. Z uvedených poznatků vyplývá, že oblast mládeže byla a je v pravomoci členských států.

5.3 Pojem participace z pohledu dokumentů EU

Jak bylo zmíněno výše, participace se coby pojem objevuje poprvé ve Smlouvě o Ústavě pro Evropu. Jinak je tomu v ostatních dokumentech EU. Prvním dokumentem, který se tímto tématem souvisle zabývá, je Bílá kniha Evropské komise *Nový podnět pro evropskou mládež*, který vydala Komise Evropského společenství 21. 11. 2001 (dále jen *Bílá kniha o mládeži*) a následně v českém znění byla zpracována odborem pro mládež Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

5.4 Bílá kniha o mládeži a participace

Evropští komisaři na základě svých rozsáhlých konzultací dospěli k rozmanitým poznatkům o potřebách mládeže, ale také o potřebách společnosti ve vztahu k participaci mládeže. „*Většina návrhů v této Bílé*

knize se zaměřuje na členské státy a regiony Evropy. Na nich spočívá hlavní tíha realizace opatření v oblasti mládeže.“ (MŠMT, 2002, str. 4), což souvisí i s principem subsidiarity. S tímto principem ovšem souvisí i další poznatek autorů Bílé knihy: *„Účast na životě školy, čtvrti, obce nebo spolku umožňuje mladým lidem získávat zkušenosti i potřebné sebevědomí, které jim usnadní postupné zapojování do veřejného života na stále vyšších úrovních včetně celoevropské.*“ (MŠMT, 2002, str. 4). Od zavedení evropského rozměru si všichni autoři slibují, že přinese do oblasti participace dynamiku. Umožní také uznání participačních snah na místní úrovni, neboť bude vyvíjet tlak na vznik mezičlánku (mezi snahami na místní úrovni a „participační náladou“ na evropské úrovni), která umožní výměnu zkušeností a srovnávání činností.

Závěry Evropské komise nezůstávají bez povšimnutí, že se rozšiřuje propast mezi mladými lidmi a veřejnými institucemi jak na národní, evropské, tak i mezinárodní úrovni. S ní je spojena obava, že se mladí lidé budou zdráhat převzít své povinnosti občanů. (MŠMT, 2002, str. 6). I to byl jeden z důvodů podpory nových forem evropského vládnutí Governance. K této *„modernizaci evropské veřejné činnosti“* patří otevřenost, participace, zodpovědnost, efektivita a návaznost.

- a) Otevřenost – tuto formu lze lapidárně popsat dvojicí výrazů poskytování informací a aktivní komunikace. Tu ale evropští komisaři podmiňují rodným jazykem, aby mladí lidé lépe pochopili, jak funguje Evropská unie a jaká politika se jich týká.
- b) Participace – v tomto ohledu jsme již definicí participace užili dostatek, proto jen doplňujeme závěr Bílé knihy o mládeži, že specifikuje i „zapojení do života svého společenství“. To jistě souvisí i s významem společenství coby společenství evropských národů, jak je deklarováno v tom samém dokumentu dříve.
- c) Zodpovědnost – rozvoj nové strukturované formy spolupráce mezi členskými státy a evropskými institucemi, aby na odpovídajících

úrovních zodpovědnosti bylo možná najít konkrétní cesty k naplňování potřeb mladých lidí.

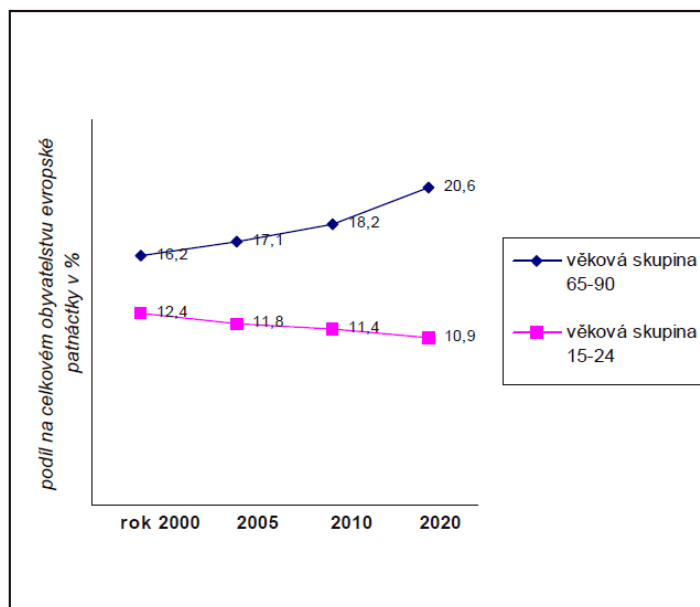
- d) Efektivita – autoři dokumentu si všímají nutnosti maximálně využít potenciálu mladé generace účastníků se participace. V tomto ohledu se však chová Evropská komise trochu pragmaticky, neboť od této efektivitě očekává i příspěvek k úspěchu opatření (rozumějme evropskou politiku mládeže) a také příspěvek k vytváření Evropy zítřka.
- e) Návaznost – vytvořit přehled různých přístupů vůči mladým lidem a různých úrovní, na nich je užitečné zasáhnout. (Evropská komise, 2002)

Závěry Evropské komise byly podloženy i demografickými studii zveřejněnými Evropským statistickým úřadem. I když stále v následujícím odstavci zůstáváme u závěrů uveřejněných v Bílé knize o evropské mládeži, pro přehlednost jeho obsah oddělujeme.

5.4.1 Demografický vývoj a jeho dopady

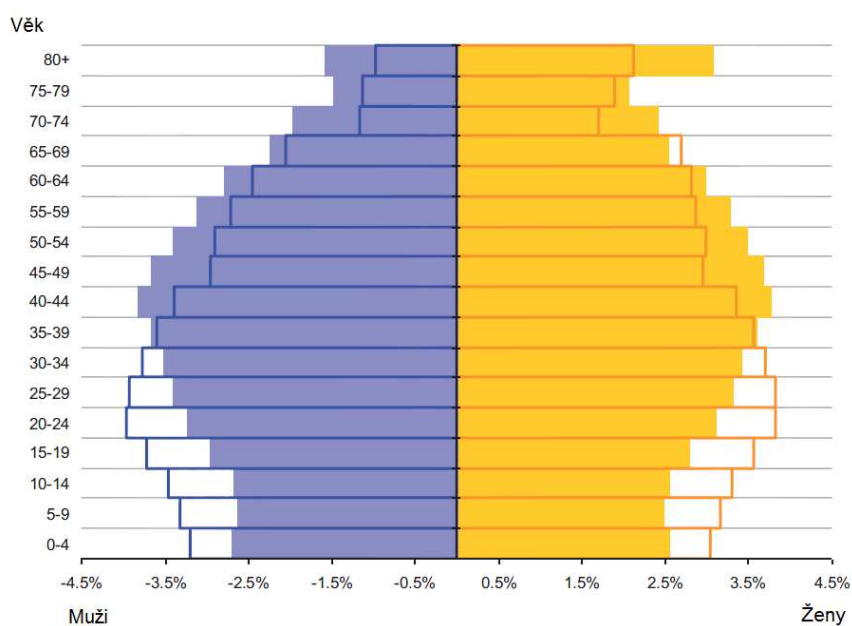
Nyní se pokusíme vysledovat souvislosti demografického vývoje občanů Evropské unie a jeho sociologických důsledků. Na grafu č. 1 uveřejněném v dokumentu můžeme sledovat rozvírající se nůžky mezi mladou generací (mládeží 15-24 let) a starší generací (65-90 let). Jelikož graf vychází z údajů roku 2000, zveřejňujeme i graf č. 2, který vychází z údajů roku 2010, avšak sleduje demografický vývoj zastoupení jednotlivých věkových skupin v porovnání roku 1990 s rokem 2010. Pro úplnost dodáváme, že první graf sleduje obyvatelstvo EU v době, kdy měla 15 členských zemí, druhý graf pojímá všech současných 27 zemí EU.

Graf č. 1: Stárnutí obyvatelstva v 15 zemích EU mezi roky 2000 a 2020
(zdroj Evropská komise, 2002, str. 7)

Graf č. 1 popisuje rozšiřující se nůžky v počtu zástupců dané věkové skupiny

Graf č. 2: Populační pyramida 27 členských zemí EU v roce 1990 (obrysová část) a v roce 2010 (vybarvená část) (Eurostat, 2010)

Graf č. 2 sleduje v zemích EU slábnoucí zastoupení mladší generace na úkor starší.

Jak jsme zmínili výše a jak vyplývá z obou grafů, populace zemí Evropské unie stárne. Bílá kniha o mládeži poznamenává, že „vztahy mezi generacemi jsou vzhledem k demografickému a společenskému vývoji stále složitější“. Tento poznatek doplňujeme tvrzením Možného, že: *„přibyl věk mladého stáří a vynořilo se dospělé mládí. Dříve lidé pracovali až do smrti... a o něm (dospělém mládí) se téměř nemluví. Přitom je pro současnou dobu tak typický. Vzpomeňte si, až do konce minulého režimu běžel život následovně: kluci šli na vojnu, pak se vrátili a holka v ten moment otěhotněla. Nejčastější věk prvorodičky byl 21 roků. A jak přišly děti, mládí skončilo a začal střední věk. Dnes máme mladé lidi mezi dvacítkou a třicítkou, kdy jsou už dospělí, ale ještě nemají děti a mohou si užívat.“* (Možný In: Kavárna on-line).²

Dalším aspektem tohoto demografického vývoje je změna vztahů mezi generacemi z kvalitativního hlediska. Z nichž finanční zatížení sociálních systémů je jen jeden z průvodních jevů. Autoři Bílé knihy o mládeži si uvědomují, že bude muset evropské společenství hledat nové mechanismy solidarity mezi generacemi ve společnostech, které se zásadně projevují.

Jedním z nejpodstatnějších závěrů demografického výzkumu zveřejněného v Bílé knize o mládeži je však to, že *„stárnutí obyvatelstva ukazuje potřebu využívat lidské zdroje i mimo EU, které by kompenzovaly nedostatek pracovní síly. Naše společnosti musí projít diverzifikací – na etické, náboženské, sociální i jazykové úrovni. Taková heterogenita však vyžaduje také odpovídající průvodní opatření, zejména především pro mládež, aby nedocházelo k sociálnímu napětí nebo negativním dopadům na systém vzdělávání a trh práce.“* (MŠMT, 2002, str. 7)

---

² srov. s Langmeierem a Krejčířovou (2006), kteří období od 20 do 25-30 let označují jako „časnou dospělost“ a období od 45 do 60-65 let jako „pozdní dospělost“

6 Shrnutí teoretické části

V předchozích kapitolách teoretické části se nám podařilo objasnit základní pojmový aparát, o který se opírá tato bakalářská práce. Zasadili jsme participaci dětí a mládeže (a jejich výchovu a vzdělávání) do systému pedagogiky. S tím jsme také definovali přímé a nepřímé účastníky participace dětí a mládeže poukázáním na psychologické aspekty. Následně se nám rovněž podařilo zanást participaci dětí a mládeže do právního rámce, a to jak v systému českého práva, tak i právních pramenů Evropské unie. Předcházelo k tomu i historické ohlédnutí za samosprávnou činností žáků a studentů ve školách.

S těmito znalostmi se tak můžeme pustit do empirické části, ve které chceme dokázat tvrzení, která byla vyřčena v předchozích teoretických kapitolách.

II. EMPIRICKÁ ČÁST

7 Charakteristika výzkumného šetření

Působení v participační struktuře je specifickou volnočasovou aktivitou jejich členů, které přispívají rozvoji osobnosti jednotlivce, a tím i k rozvoji celé společnosti. Teoretická východiska pro toto tvrzení jsme uvedli v kapitole 2.

Výzkumné šetření bylo uskutečněno ve snaze zkvalitnit činnost Zastupitelstva dětí a mládeže města Prostějova. Cílem výzkumné části bakalářské práce je zjistit současný stav participačních struktur mládeže v České republice, a to na základě dotazníků pro koordinátory a dotazníků pro členy.

Výzkumné šetření proběhlo ve dvou fázích. V rámci první fáze byly uskutečněny rozhovory mapující způsob pojetí participace mládeže v Liberci a Olomouci. Navazující druhou fází bylo dotazníkové šetření, které zjišťovalo názory členů na činnost zastupitelstva.

Strukturovaný rozhovor obsahoval 32 otázek, jejichž formulace i pořadí bylo přesně určeno. V průběhu rozhovoru byly zaznamenány odpovědi respondentů na základě přednesených otázek. Metoda strukturovaného rozhovoru byla zvolena z toho důvodu, že poskytuje respondentům totožné podmínky k odpovědím a rovněž proto, že se výsledky dají porovnat a zpracovat. Nezbytným předpokladem byla ochota respondentů spolupracovat na výzkumném šetření, která vyplývala z déle trvající spolupráce a osobních kontaktů.

Data získaná prostřednictvím dotazníkového šetření byla zpracována prostřednictvím grafu a tabulek a vyjádřena procentuálně. Dotazník byl sestaven na základě požadavků na tvorbu dotazníku, jak je definuje Chráska (2007). Obsahoval položky zjišťující fakta, položky zjišťující znalosti nebo vědomosti a položky zjišťující mínění, postoje a motivy.

7.1 Výzkumný soubor

V první fázi výzkumný soubor tvořily participační struktury mládeže zastoupení jejich koordinátorkami, a to v Liberci, Olomouci a Prostějově. Tato města byla vybrána na základě předchozí osobní spolupráce s koordinátorkami projektů.

V druhé fázi tvořil výzkumný vzorek 40 respondentů z řad současných i bývalých členů. V průběhu historie se jich v ZDMMP vystříдалo kolem 140, náš vzorek proto zahrnuje přibližně třetinu možných respondentů, kteří by se tohoto dotazníku mohli účastnit.

7.2 Výzkumný nástroj

Výzkum v první fázi byl realizován prostřednictvím strukturovaného rozhovoru, který obsahoval 32 otázek, z nichž jedna týkající se financování byla nepovinná. Tabulka se zpracovanými odpověďmi je součástí přílohy č. 3.

Pro výzkum ve druhé fázi byla zvolena metoda dotazníku, který byl rozeslán jak současným, tak i bývalým členům ZDMMP. Byl sestaven z otázek a položek různého charakteru tak, aby nebyl časově náročný. Pro zvýšení hospodárnosti byl převeden do elektronické podoby a distribuován prostřednictvím aplikace *Google dokumenty*. Obsahuje 15 položek. Odpovědi na otázky jsou otevřené, tak i uzavřené. Většinu otázek doplňuje možnost vlastní odpovědi.

Úvodní otázka je zaměřena na demografickou charakteristiku respondentů a jejich věk. Navazující otázka mapuje délku působení respondentů v ZDMMP. V další otázce zjišťujeme povědomí respondentů o projektu ZDMMP před tím, než se stali jeho členy. Následuje otázka, jejímž záměrem je zjistit iniciátora podnětu ke vstupu do ZDMMP. Pátá otázka se snaží zjistit motivy, které vedly respondenty ke vstupu do ZDMMP. V následné otázce zjišťujeme vztah respondentů ke koncepci činnosti. Prostřednictvím sedmé otázky zjišťujeme subjektivní hodnocení respondenta kolektivu. Následující dvě otázky jsou zaměřeny na postoje

a názory na osobu koordinátora. Desátá otázka zjišťuje zaměření respondenta v ZDMMP. V navazující otázce jsme zjišťovali rozhled respondentů o činnosti ostatních zastupitelstev. Ve dvanácté otázce zjišťujeme preference členů k jednotlivým typům aktivit realizovaných v rámci činnosti ZDMMP. Prostřednictvím třinácté otázky mohli respondenti vyjádřit míru souhlasu s jednotlivými výroky týkajícími se možných přínosů z jejich členství. Předposlední otázka je zaměřena na zpětné hodnocení přínosu projektu. Závěrečnou otázkou poskytujeme prostor k vyjádření vlastních názorů a připomínek k ZDMMP.

7.3 Výsledky výzkumného šetření

7.3.1 Strukturovaný rozhovor

Z důvodu obsáhlosti a prostorové náročnosti uvádíme tabulkově zpracovaný záznam rozhovorů v příloze č. 2.

První otázka mapovala používání názvů pro participační strukturu mládeže. Olomouc a Prostějov užívají shodně termín zastupitelstvo, Liberec užívá názvu Parlament mladých. Ve druhé otázce jsme zjišťovali právní ukotvení participační struktury. Ve všech třech případech je zastřešujícím orgánem středisko volného času, resp. dům dětí a mládeže. V následující otázce jsme chtěli zjistit další specifikaci postavení participační struktury. Z předchozího vyplynulo, že zastřešující organizací je dům dětí a mládeže, v Liberci Parlament mladých řadí tuto svou činnost mezi osvětovou a informační činnost, v Olomouci pak zájmový útvar (se zápisným 0,- Kč) a specifická práce s talenty. V Prostějově je ZDMMP pojato jako práce s talenty. Ve čtvrté otázce jsme zjišťovali, zda se měnilo v průběhu historie právní postavení participačních struktur těchto třech měst. Ve všech případech je toto postavení shodné s počátečním stavem.

Pátá otázka porovnávala délku fungování participačních struktur těchto měst, nejstarší strukturou je Parlament mladých Liberec, který vykazuje činnost od roku 1998, olomoucké i prostějovské zastupitelstvo je činné od roku 2001. Následující otázka potvrdila, že dospělými zakladateli

participačních struktur byli zároveň pracovníci domu dětí a mládeže, v případě Liberce a Prostějov pak přímo jejich ředitelé. V navazující otázce jsme sledovali, zda se v průběhu historie změnila osoba koordinátora, což se ani v Liberci, ani v Olomouci nestalo. V Prostějově tak tomu bylo, což potvrdila i osmá otázka, ze které vyplynulo, že Jan Zatloukal je 4. koordinátorem ZDMMP v průběhu historie.

V deváté otázce jsme se tázali, kdo zastupuje participační strukturu navenek. V případě Liberce se jedná o koordinátorku, v Olomouci i Prostějov zastupuje zastupitelstva jejich představený z řad členů, tedy předsedkyně Městského zastupitelstva dětí a mládeže Olomouc a starostka ZDMMP. Obě dvě však v době sestavování odpovědí byly plnoleté. Desátá otázka zjišťovala právě název funkce představeného participační struktury. Kromě výše uvedených předsedkyně MZDM Olomouc a starostka ZDMMP jsme zjistili, že Parlament mladých žádného představeného nemá, nejvyšším orgánem je pak Rada Parlamentu mladých.

Věkové rozložení řešila 11. otázka, v Liberci tvoří základnu 35 žáků a 5 studentů střední školy, žádný člen není starší, v Olomouci mají 13 žáků, 6 studentů a nikoho staršího. V Prostějově pak udávají 19 žáků, 15 studentů střední školy a jednoho staršího člena. Ve dvanácté otázce jsme zjistili, že jen Prostějov ve svém ZDMMP umožňuje členství osobám, které již nejsou studenty střední školy. Podmínkou schválení členství takového zájemce je souhlas ZDMMP vyjádřený jeho hlasováním. Další otázka porovnávala počet členů v jednotlivých participačních strukturách, Liberec udává cca 40, Olomouc 19 a Prostějov 35.

Ve čtrnácté otázce jsme zjišťovali, kolik dalších dospělých spolupracovníků má každá participační struktura. V Liberci jsou dvě, v Olomouci 3 a v Prostějově další taková osoba není. Patnáctá otázka řešila způsob začlenění do participační struktury, členové Parlamentu mladých Liberec jsou jmenováni školou, v Olomouci jednou za dva roky organizují parlament dětí a mládeže, na které jsou voleni přítomní zástupci olomouckých základních a středních škol s dvouletým funkčním obdobím, v Prostějově jsou školy vyzvány k vyhlášení voleb, v praxi však jsou

většinou budoucí členové danou školou pověřeni. Následně jsme se dotazovali, zda existuje výkonných orgánů. Všechny tři participační struktury mají jako výkonný orgán svou Radu. Sedmnáctá otázka specifikovala další členění těchto výkonných orgánů. Z ní vyplynulo, že v Liberci svou Radu dále nečlení, v Olomouci si volí předsedu, místopředsedu, tajemníka a vedoucího pracovních skupin, v Prostějově pak v pětičlenné Radě zasedá kromě starosty 1. a 2. místopředseda, tajemník a řadový členy Rady ZDMMP. V navazující otázce jsme analogicky zjišťovali, zda je v participačních strukturách ještě nějaké členění. V Liberci se participační struktura dále nečlení, v Olomouci vznikají pracovní skupiny (spolupráce s partnerským parlamentem v Nizozemí, propagace MZDM a workshopy o Úmluvě o právech dítěte, samosprávy na školách a akce MZDM). V Prostějově pracovní skupiny vznikají ad hoc a zaobírají se projekty, jako je Bezpečná cesta do školy, Dětské slyšení atp.

Devatenáctou otázkou jsme zjistili, jaký způsob komunikace na dálku volí daná participační struktura. Všechny tři užívají moderní sociální síť Facebook, v Prostějově a Olomouci totožně i e-mail a mobil, v Olomouci navíc užívají i program na volání přes internet zdarma Skype. Trochu podobná otázka byla i otázka č. 20, kdy jsme problematiku komunikace zúžili na samotná svolávání zasedání – v Liberci užívají Facebook a e-mail, v Olomouci e-mail a navíc pozvánky na zasedání vyplývají ze zápisu ze zasedání, v Prostějově volí pozvánky formou e-mailu a následného potvrzení na Facebooku. V dvacáté první otázce jsme se zaměřili na tvorbu a aktualizaci webu porovnávaných participačních struktur, a to přímo na osoby, které stránky vytvořily a které je aktualizují. V Prostějově web vytvořil a spravuje nečlen, v Liberci web vytvořil nečlen, ale o aktualizaci se stará členy Parlamentu mladých Liberec spolu s jeho koordinátorem. V Olomouci byla tvůrcem webu předsedkyně MZDM a zároveň byla osobou zodpovědnou za aktualizaci. Jak komunikuje participační struktura s okolím, jsme se zaměřili v otázce č. 22. Ve všech třech městech používají shodně web, regionální noviny a periodikum,

kteře vydává příslušný úřad (radniční měsíčník, Radniční listy). V Liberci a Prostějově navíc uvádějí, že používají i regionální televize.

Komunikací se zabývala i otázka č. 23, v níž jsme zjišťovali, jakou formou, kde a jak probíhá komunikace s představiteli města. V Liberci používají evropských projektů a každý druhý měsíc se scházejí na různá témata, v Olomouci jako komunikační prostředek uvádějí telefon, e-mail a osobní jednání dle potřeby a domluvy. V Prostějově pořádají jednou ročně Dětské slyšení, kde děti a mládež konfrontují se svými dotazy představitelů města, následně pak komunikace probíhá e-mailem, Facebookem, příp. telefonicky. Podobnou problematikou se zabývá i dvacátá čtvrtá otázka, v níž jsme se ptali na specifické akce s představiteli města. V Liberci těmi akcemi jsou workshopy, panelová diskuze probíhající 6 x do roka na radnici, v nichž se řeší témata, jako je sport, odpady, územní plán, korupce. V Olomouci akci nazývají Den MZDM s představiteli města, který probíhá 1 x za funkční období. Dále se také zastupitelé Statutárního města Olomouc účastní parlamentů dětí a mládeže (volební zasedání). Společným projektem jsou také akce MZDM a Statutárního města Olomouc s partnerským městem Veenendaal v Nizozemí. V Prostějově jsou specifickými akcemi výše uvedené Dětské slyšení, pak také Setkání u kulatých stolů a Setkání v rámci Prostějovského veletrhu zábavy (obdoba Bambiriády).

V další otázce jsme pak doplňovali obrázek o specifických akcích participačních struktur, a to s ohledem na významné osobnosti. V Liberci tuto otázku pojali v souvislosti se vzdělávacími semináři, které probíhají 3 x do roka (2 x rétorika, 1 x komunikace). Olomoucké MZDM potkává významné osobnosti při každoroční účasti na Národním parlamentu dětí a mládeže (NPDM) v Praze, kterému předcházejí workshopy právě s významnými osobnostmi politického života. ZDMMP pro změnu zavítalo několikrát do Senátu PČR, Poslanecké sněmovny PČR a Evropského parlamentu, kde si se senátory, poslanci a europoslanci navzájem představovali svou činnost.

Otázka č. 26 popisovala nejvýznamnější akce, které daná participační struktura upořádala. Liberec uvedl Fórum mladých 2010

(konference, workshopy k lidským právům v Evropě s mezinárodní účastí). V Olomouci pak uvádějí: Sídliště dětem – cyklus sportovních akcí, Mikulášský bál, Karneválek pro nejmenší (společenské a kulturní akce), Floorball Cup – hraný o pohár MZDM, Vzdělávací akce – workshopy o ÚPD na základních školách v Olomouci. Prostějov jako svou nejvýznamnější akci uvádí každoroční Dětské slyšení – setkání dětí a mládeže (přibližně 100 účastníků) s vedoucími představiteli města Prostějova. Otázka č. 27 byla zaměřena na nejvýznamnější výlety (pobytové akce) participační struktury. Liberec pořádal výjezdní zasedání v ubytovně DDM se seminářem Profesní orientace – ve spolupráci s Ambasadou USA. Olomouc měla své soustředění na Ochoze a Pohořanech. V Prostějově pak organizují víkendovky. Společenskými tématy se zabývala otázka č. 28. V Liberci uvedli již zmíněné Fórum mladých 2010, jehož součástí byly workshopy k lidským právům v Evropě s mezinárodní účastí. V Olomouci připravují nové partnerské činnosti s Hnutím Žebřík a Amnesty International. V Prostějově pravidelně pořádají zájezdy do Auschwitz-Birkenau, Německého nacistického koncentračního a vyhlazovacího tábora.

V následující otázce jsme zjišťovali spolupráce s ostatními participačními strukturami na stejné úrovni. Bohatou spoluprací se pochlubil Liberec, který jich uvedl 5. V Olomouci před více než 5 lety spolupracovali s DĚMZ (Dětské městské zastupitelstvo) v Prostějově, následně pak také spolupráce s ostatními dětskými parlamenty v rámci NPDM v Praze. Následně toto téma doplnila i otázka č. 30, která zjišťovala i spolupráci s participačními strukturami na vyšší úrovni. V Liberci neuvádí žádnou spolupráci, v Olomouci uvádějí ZMOK (Zastupitelstvo mládeže Olomouckého kraje) a NPDM. Podobným způsobem odpověděl i Prostějov. Předposlední otázka měla za úkol zjistit, jaké pociťují tazatelé překážky při činnosti jejich participační struktury. V Liberci se pozastavují nad názorem politiků, že děti si mají hrát a ne dělat politiku (senátor, primátorka, ...). V Olomouci těší spolupráce s ostatními strukturami na vyšší úrovni, stejně jako se Statutárním městem Olomouc. V rámci činnosti členské základy se pak setkávají s problémy snižující se aktivity některých,

kteřá nakonec vede k ukončení jejich činnosti v MZDM. V Prostějově si pochvalují spolupřáci s Magistrátem města Prostějova, politickými představiteli a vedením DDM. Stejně jako Olomouc uvádějí problém s poklesem aktivity některých členů a plněním úkolů.

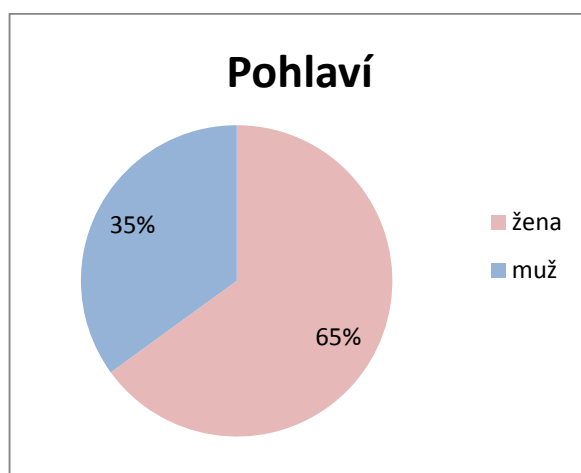
V poslední nepovinné otázce jsme se tázali na způsob financování participační struktury. Liberec čerpá finanční prostředky z Evropského projektu Klíče pro život. Olomouc využívá provozní spotřeby materiálu DDM, navíc od Statutárního města Olomouc získává každoroční dotaci, která je jednou za dva roky navýšena na uspořádání Parlamentu dětí a mládeže v Olomouci. Prostějov využívá materiálního zázemí DDM. Navíc každoročně získává z rozpočtu města Prostějova dotaci na činnost.

7.3.2 Dotazník

Při sestavování grafického ztvárnění odpovědí v dotaznících jsme využili grafů a v případě otázky č. 13 pro úsporu místa i tabulky. V otázkách, kde nebylo možné užít více odpovědí, jsme použili výsečový graf, v otázkách, kde bylo možné použít vícečetné odpovědi, jsme pro přehlednost raději použili sloupcový graf. Kompletní znění dotazníku uvádíme v příloze č. 3.

Pro potřeby této práce jsme věkovou kategorii rozdělili na respondenty do 15 let (žáky ZŠ), do 19 let (studenty středních škol) a starší.

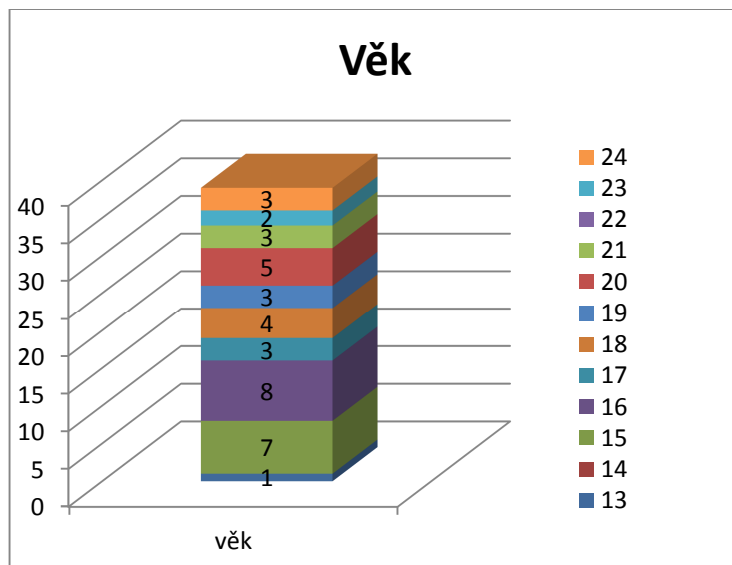
Graf č. 3: Charakteristika výzkumného vzorku dle pohlaví

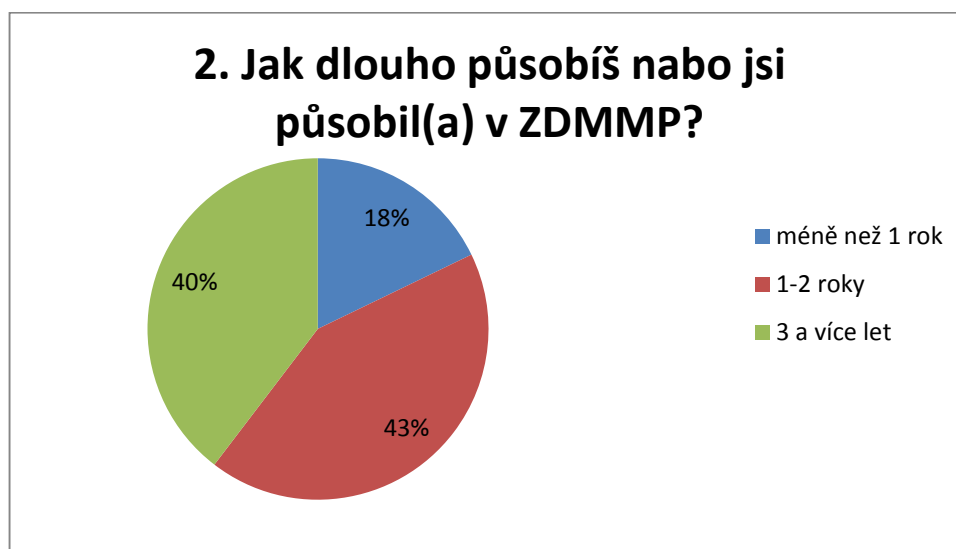
Výzkumný vzorek tvořilo celkem 40 respondentů, z toho 26 žen (dívek) – 65 % a 14 mužů (chlapců) – 35 %.

Graf č. 4. Charakteristika výzkumného vzorku z hlediska věku

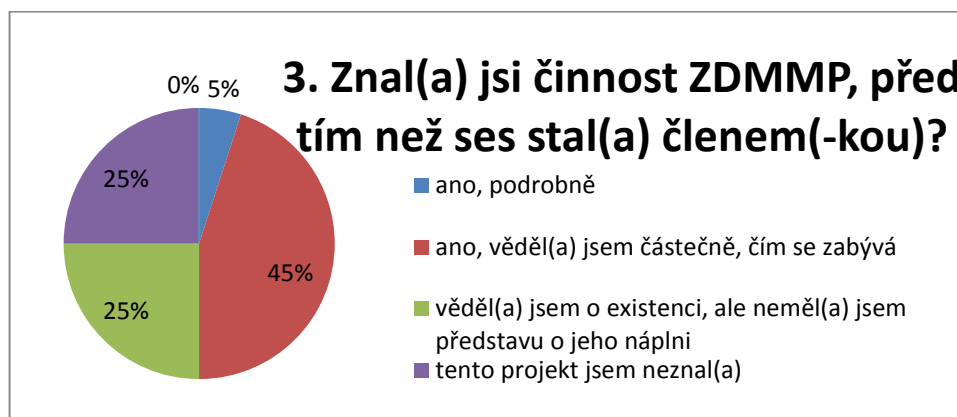
Skupinku respondentů tvořilo 8 do 15 let, 18 mezi 16 a 19 lety, 13 jich bylo starších 19 let.

Graf č. 5: Doba působení v ZDMMP

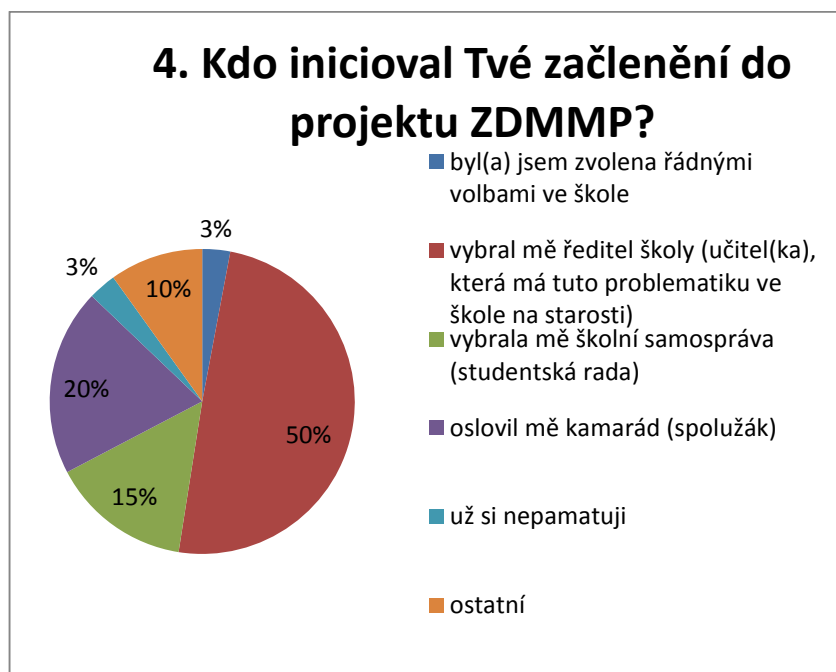
Celkem sedm respondentů (18 %) působili v ZDMMP méně než jeden rok, 17 respondentů (43 %, působil(a) v ZDMMP 1 až 2 roky a 16 respondentů (40%) působil(a) v ZDMMP 3 a více let.

Graf č. 6: Povědomí o činnosti ZDMMP

Ze 40 respondentů pouze dva z nich (5 %) znali před vstupem do ZDMMP jeho činnost. Celkem 18 dotazovaných (45 %) vědělo částečně, čím se ZDMMP zabývá. Deset dotazovaných (25 %) vědělo o existenci ZDMMP, ale nemělo představu o jeho náplni a deset respondentů (25 %) tento projekt vůbec neznalo. Možnosti „ostatní“ nikdo nevyužil.

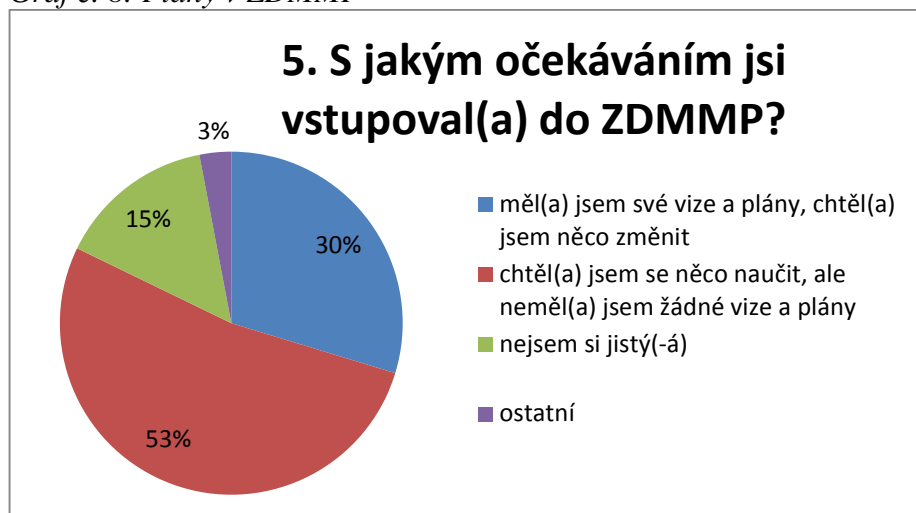
Graf č. 7: Začlenění do ZDMMP

Ze 40 respondentů byl pouze jeden (3 %) zvolen řádnými volbami ve škole, 20 respondentů (50 %) vybral ředitel školy (příp. učitel/ka mající tuto problematiku na starosti), 6 dotazovaných (15 %) bylo vybráno školní

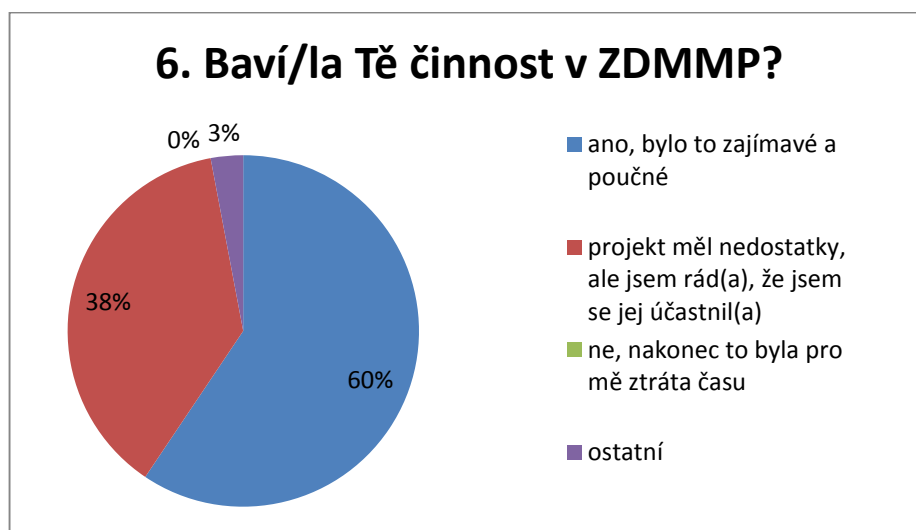
samosprávou (studentskou radou), 8 respondentů (20 %) oslovil kamarád (spolužák), jeden z dotazovaných (3 %) si nepamatuje, 4 respondenti (10 %) si zvolili možnost ostatní.

Graf č. 8: Plány v ZDMMP

Ze 40 respondentů celkem 12 (30 %) vstupovalo do ZDMMP se svými vizemi a plány, vůlí něco změnit, 21 dotazovaných (53 %) se chtělo něco naučit, ale nemělo své vize a plány, 6 dotazovaných (15 %) si nebylo jisto, možnost „ostatní“ zvolil 1 respondent (3%).

Graf č. 9: Hodnocení činnosti ZDMMP

Ze 40 respondentů 24 (60 %) činnost v ZDMMP bavila a byla pro ně poučná, pro 15 dotazovaných (38 %) měl projekt nedostatky, ale byli

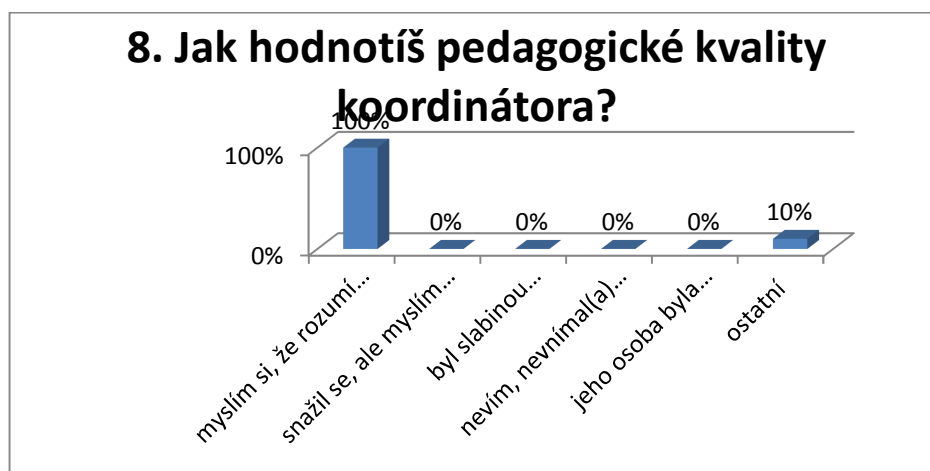
rádi, že se ho účastnili, pro žádného respondenta nebyl projekt ztrátou času a 1 respondent (3%) zvolil možnost ostatní.

Graf č. 10: Hodnocení kolektivu

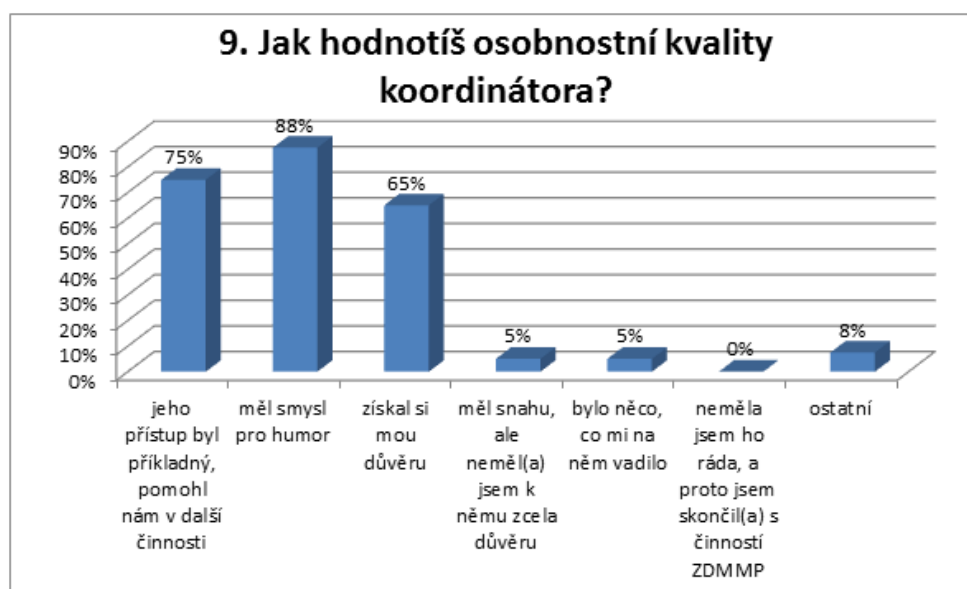
Ze 40 respondentů hodnotí celkem 29 respondentů (73 %) kolektiv jako prima partu lidí, 21 dotazovaných (53 %) si v něm našlo nové kamarády, 13 respondentů (33 %) vadili někteří jednotlivci, kteří se spoluúčastnili. Sedmi respondentům (18 %) vadil individualismus některých členů, nikdo z respondentů nehodnotil kolektiv tím, že mu neseseděl, 6 dotazovaných (15 %) zvolilo jinou odpověď. V otázce byla možnost vícečetné odpovědi.

Graf č. 11: Hodnocení pedagogických kvalit koordinátora

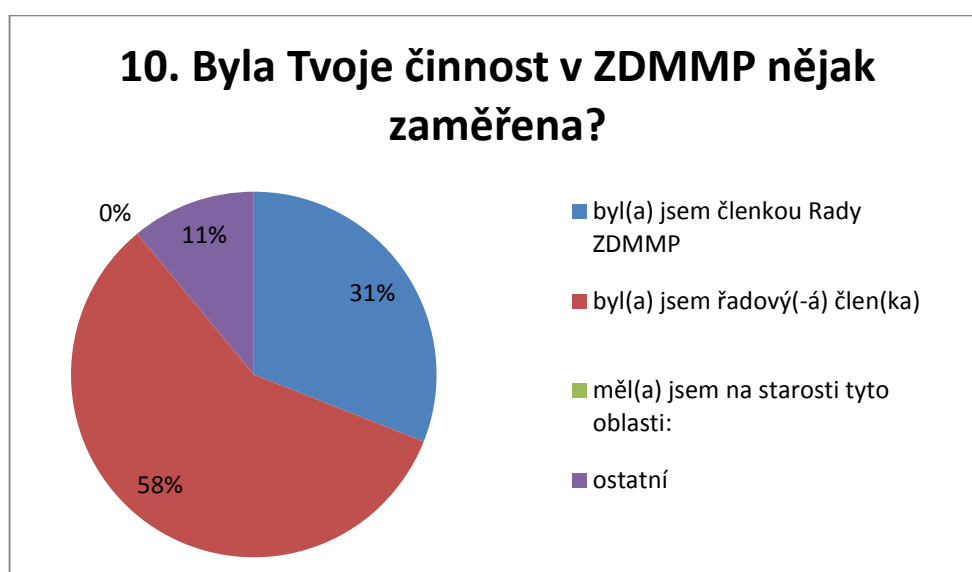
Ze 40 respondentů hodnotilo pedagogické kvality koordinátora celkem 40 respondentů (100 %) názorem, že rozumí oboru a oblasti, pro kterou byl vybrán, žádný respondent následně nevybral odpovědi „snažil se, ale myslím si, že na tuto pozici by byla vhodnější osoba“, „byl slabinou projektu, tuto činnost měl vykonávat rozhodně někdo jiný“, „nevím, nevním(a) jsem ho v tomto ohledu“, „jeho osoba byla důvodem, proč jsem skončil(a) s činností v ZDMMP“, odpověď „ostatní“ následně zvolili 4 (10%) respondenti. V otázce byla možnost vícečetné odpovědi.

Graf č. 12: Hodnocení osobnostních kvalit koordinátora

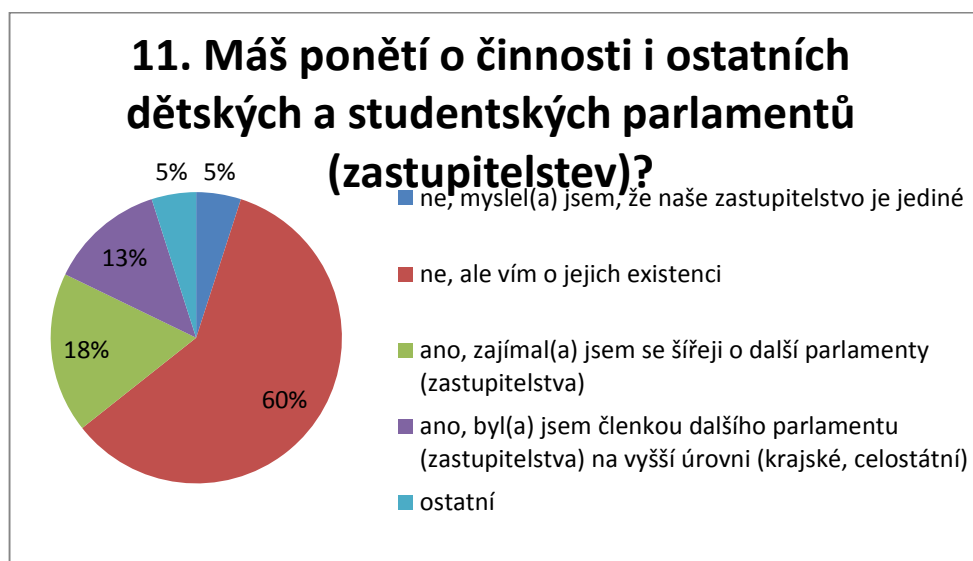
Ze 40 respondentů ohodnotilo osobnostní kvality koordinátora 30 respondentů (75 %), že jeho přístup byl příkladný a pomohl v další činnosti, 35 dotazovaných (88 %), že měl smysl pro humor, u 26 respondentů (65 %) si získal důvědu, 2 respondenti (5 %) ocenili jeho snahu, ale důvědu k němu zcela neměli, dvěma respondentům (5 %) něco na koordinátorovi vadilo, nikdo se nevyjádřil, že by ho neměl rád a skončil kvůli němu v ZDMMP, 3 respondenti (8 %) zvolili možnost „ostatní“. V otázce byla možnost vícečetné odpovědi.

Graf č. 13: Zaměření činnosti členů

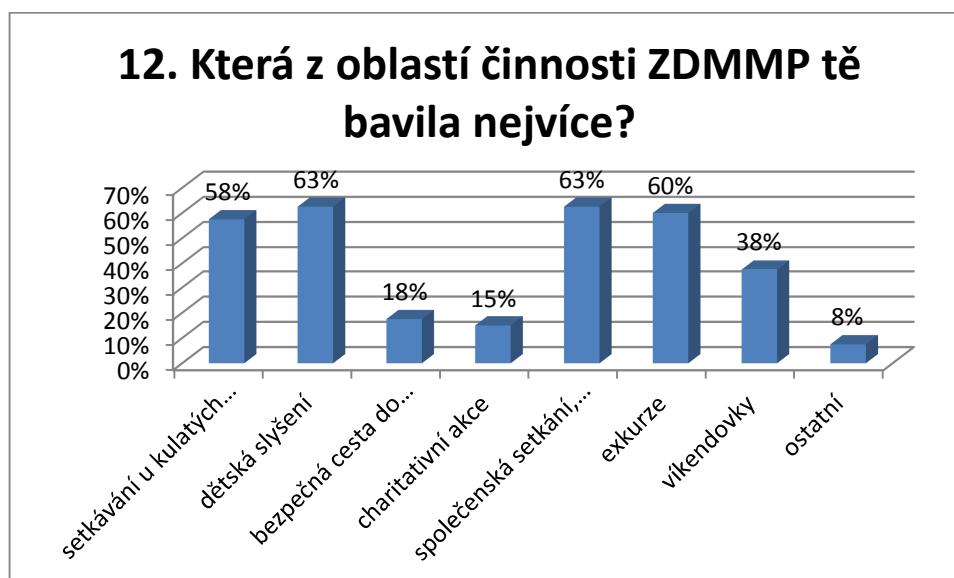
Ze 40 respondentů bylo 14 dotazovaných (31 %) členy Rady ZDMMP, 26 respondentů (58 %) bylo řadovými členy, nikdo neuváděl specifické oblasti, které měl na starosti, 5 respondentů (11 %) zvolilo odpověď „ostatní“.

Graf č. 14: Přehled o činnosti ostatních zastupitelstev

Ze 40 respondentů si 2 dotazovaní (5 %) mysleli, že ZDMMP je jediné, 24 respondentů (60 %) nezná ostatní participační struktury mládeže, ale ví o jejich existenci, 7 respondentů (18 %) se zajímalo šířeji o další parlamenty (zastupitelstva), 5 z dotazovaných (13 %) bylo členem(-kou) dalšího parlamentu (zastupitelstva) na vyšší úrovni (krajské, celostátní), dva respondenti (5 %) zvolili možnost „ostatní“.

Graf č. 15: Hodnocení jednotlivých oblastí činnosti ZDMMP

Ze 40 respondentů uvedlo, že je bavily tyto činnosti: setkávání u kulatých stolů 23 dotazovaných (58 %), dětská slyšení 25 respondentů

(63 %), bezpečná cesta do školy 7 dotazovaných (18 %), charitativní akce 6 respondentů (15 %), společenská setkání, schůze, diskuze 25 respondentů (63 %), exkurze 24 dotazovaných (60 %), víkendovky 15 dotazovaných (38 %) a volbu „ostatní“ 3 respondenti (8 %). V otázce byla možnost vícečetné odpovědi.

Tabulka č. 1: Vyjádři pravdivost následujících tvrzení od nejméně pravdivého (1) ke zcela pravdivému (5)

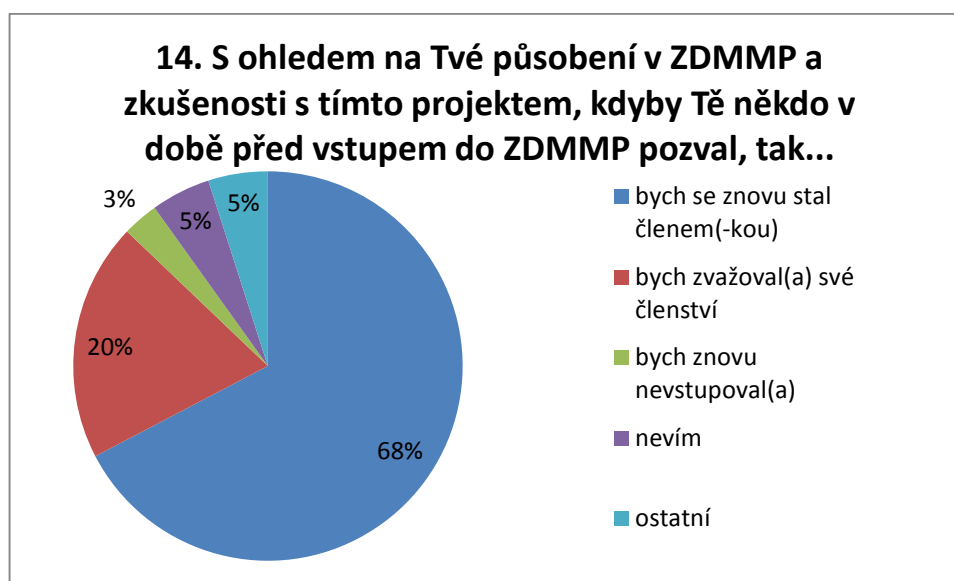
ZDMMP:	nepravdivé	spíše nepravdivé	neutrální	spíše pravdivé	pravdivé
mě naučilo argumentovat	3%	23%	38%	30%	8%
mě naučilo asertivnímu jednání	8%	28%	43%	15%	8%
mě naučilo přijmout názor někoho jiného	18%	25%	23%	23%	13%
mě naučilo vystupovat na veřejnosti	8%	23%	25%	30%	15%
mně pomohlo najít nová kamarádství	15%	20%	53%	5%	8%
mně pomohlo všestranně rozvinout mou osobnost	18%	15%	33%	33%	3%
mě přimělo zajímat se o veřejné dění	10%	15%	20%	28%	28%
mě přimělo zajímat se o politiku	5%	25%	40%	20%	10%
mě přimělo stát se členem politické strany	55%	10%	20%	10%	5%
mě přimělo stát se lepším občanem	15%	18%	23%	35%	10%
mě motivovalo k veřejně prospěšné činnosti	13%	25%	25%	33%	5%

Výrok ZDMMP mě naučilo argumentovat, označilo 26 % respondentů za nepravdivé nebo spíše nepravdivé. Celkem 38 % dotazovaných označilo uvedený výrok za neutrální. A souhrnně 38 % respondentů za spíše pravdivý nebo pravdivý. Tvrzení ZDMMP mě naučilo asertivnímu chování, označilo 36 % respondentů za nepravdivé nebo spíše nepravdivé, 43 % dotazovaných za neutrální a celkem 23 % respondentů určilo výrok jako pravdivý nebo spíše pravdivý. Výrok ZDMMP mě naučilo přijmout názor někoho jiného, označilo 43 % respondentů jako nepravdivý nebo spíše nepravdivý. Celkem 23 % dotazovaných považuje výrok za neutrální a 36 %

respondentů považuje výrok za pravdivý nebo spíše pravdivý. Výrok ZDMMP mě naučilo vystupovat na veřejnosti, označilo 31 % dotazovaných jako nepravdivý nebo spíše nepravdivý, 53 % respondentů jako neutrální a pouze 13 % respondentů jako pravdivý nebo spíše pravdivý. Tvrzení ZDMMP mi pomohlo všestranně rozvinout mou osobnost, považuje 33 % dotazovaných za nepravdivé nebo spíše nepravdivé, 33 % za neutrální a celkem 36 % za pravdivé nebo spíše pravdivé. Výrok ZDMMP mě přimělo zajímat se o veřejné dění, označilo 25 % respondentů jako nepravdivý nebo spíše nepravdivý, 20 % dotazovaných jako neutrální a 56 % respondentů jako pravdivý nebo spíše pravdivý. Tvrzení ZDMMP mě přimělo zajímat se o politiku, označilo 30 % dotazovaných jako nepravdivé nebo spíše nepravdivé, 40 % respondentů jako neutrální a 30 % dotazovaných jako pravdivé nebo spíše pravdivé. Výrok ZDMMP mě přimělo stát se členem politické strany, označilo 65 % respondentů jako nepravdivý nebo spíše nepravdivý, 20 % jako neutrální a 15 % jako pravdivý nebo spíše pravdivý. Tvrzení ZDMMP mě přimělo stát se lepším občanem, považuje 33 % dotazovaných za nepravdivé nebo spíše nepravdivé, 23 % respondentů za neutrální a celkem 45 % jako pravdivé nebo spíše pravdivé. Výrok ZDMMP mě motivovalo k veřejně prospěšné činnosti, považuje 38 % dotazovaných za nepravdivé nebo spíše nepravdivé, 25 % za neutrální a 38 % dotazovaných za pravdivé nebo spíše pravdivé.

Graf č. 16: Opakované členství v ZDMMP

Celkem 68 % respondentů by se stalo opakovaně členem ZDMMP, 20 % dotazovaných by o členství uvažovalo. Pouze 3 % respondentů by znovu do organizace nevstoupilo. Deset procent dotazovaných se vyjádřilo, že neví nebo nedokáže posoudit opakované členství.

Závěr

V této bakalářské práci jsme pojednávali o parlamentech dětí a mládeže jako výsledku participace. Přes stanovení základního pojmového aparátu jsme se dostali k začlenění participace do pedagogických disciplín, rozboru, kdo jsou přímí a nepřímí účastníci participace a jaká jsou jejich základní psychologická specifika. Následně jsme se věnovali historii a současnosti participačních snah a jejich začlenění do právního řádu zemí Evropského společenství a zejména pak České republiky.

Hlavním cílem práce bylo reflektovat současný stav participace dětí a mládeže ve městě Prostějově. Toho se podařilo dosáhnout prostřednictvím empirického výzkumu.

Prvního dílčího cíle, kterým bylo stanovení teoretického rámce participace dětí a mládeže, bylo dosaženo v kapitolách 1-5, a to ucelenou systematizací participace z pohledu pedagogiky, psychologie i práva.

Dalším z dílčích cílů bylo porovnání pojetí participace dětí a mládeže ve třech různých městech. Tento cíl byl naplněn v první části empirického výzkumu, kdy prostřednictvím 32 otázek strukturovaného rozhovoru, byl zpracován přehled o charakteristice a dosavadní činnosti participačních struktur v Liberci, Olomouci a Prostějově.

Hodnocení projektu a aktivit ZDMMP jeho bývalými a současnými členy bylo naplněno v druhé části empirického výzkumu, a to prostřednictvím dotazníku.

Poslední dílčí cíl vytyčil úkol zjistit, zda je participace dětí a mládeže na veřejném životě stále aktuální téma a jakou oporu ve společnosti má dnes. Plnění tohoto cíle bylo průběžné, neboť se tak dělo v teoretické části poukazováním na dostatek zejm. pramenů práva, které participaci dětí a mládeže umožňuje, stejně jako v empirické části, která tuto skutečnost potvrdila výpověďmi koordinátorů ve strukturovaném rozhovoru nebo názory bývalých a současných členů ZDMMP v dotazníku.

Diskuse

Bakalářskou práci jsme tradičně koncipovali na část teoretickou a empirickou. V teoretické části bakalářské práce prezentujeme teoretická východiska problematiky participace, popis participačních aktivit, účastníků participace a právního ukotvení tohoto tématu. V návaznosti na teorii jsme v empirické části prostřednictvím pedagogického výzkumu porovnávali 3 vybrané participační struktury (v Liberci, Olomouci a Prostějově), následně jsme prostřednictvím dotazníků zjišťovali názory bývalých a současných členů Zastupitelstva dětí a mládeže města Prostějova na úroveň pojetí participace v tomto městě.

V první části empirického výzkumu se nám prostřednictvím strukturovaného rozhovoru podařilo zjistit, že mezi jednotlivými srovnávanými participačními strukturami platí především rozmanitost v názvech, v Olomouci a Prostějově užívají shodně pojmu zastupitelstvo dětí a mládeže, v Liberci naopak užívají pojem parlament mladých. Shodný mezi všemi strukturami je způsob zastřešení, neboť všechny tři organizace pracují pod domem dětí a mládeže (dále jen DDM), a to od svého počátku. Každá struktura má svého koordinátora, který se na svou činnost specializuje. V Prostějově se v průběhu historie vystřídalo větší množství koordinátorů, než je tomu v ostatních sledovaných městech, což bylo způsobeno i tím, že funkci prvního koordinátora vykonával bývalý ředitel DDM, který byl ze své funkce odvolán. Je možné říci, že osoba koordinátora – vychovatele – pedagoga je v těchto strukturách stálá, což umožňuje navazování dlouhodobých vztahů mezi vychovatelem a vychovávaným. Ve všech sledovaných případech však lze říct, že se jedná již o etablované participační struktury, které ve svých regionech působí více jak 10 let (Liberec 15 let, Olomouc a Prostějov 12 let).

Co se týče charakteristiky volnočasové aktivity, domy dětí a mládeže tento svůj druh činnosti charakterizují jako práci s talenty, příp. osvětovou a informační činnost. V Olomouci je to však i zájmový útvar. Je otázkou, jak se na toto pojetí dívat z pohledu vyhlášky o zájmovém vzdělávání, které neumožňuje bezplatnou účast na zájmovém vzdělávání, pokud

to zákon nestanoví jinak. Co do počtu členů jsou srovnatelné struktury v Liberci a Prostějově (40 a 35), Olomouc pracuje s menší skupinkou participantů (19). Jistou podobnost vykazuje Liberec a Prostějov i ve způsobu, jakým se mladí poslanci a zastupitelé stávají členy dané struktury. V obou případech jsou delegováni školou (ať na základě jmenování, či zvolení). V Olomouci pořádají „volební předkolo“ v podobě parlamentu dětí a mládeže, na který dostávají i zvláštní dotaci od Statutárního města Olomouc.

Určité odlišnosti jsme objevili i ve struktuře sledovaných parlamentů a zastupitelstvech. Byť jako svůj výkonný orgán všichni dotazovaní uvádějí Radu Parlamentu mladých, Radu MZDM či Radu ZDMMP, tak v Liberci ji dále nečlení a Parlament mladých v Liberci tak nemá svého představeného z řad participantů. V Olomouci pak představeného nazývají předsedou, v Prostějově starostou. Rada MZDM a Rada ZDMMP dále disponují místopředsedy (resp. místostarosty) a tajemníkem. V rámci těchto dvou měst vznikají i rozčlenění do pracovních skupin, které připravují určité projekty. V Olomouci jsou tyto skupiny stálé a věnují se stálým úkolům (zahraniční spolupráce, propagace, workshopy), v Prostějově skupiny vznikají ad hoc a v minulosti měly na starosti např. Bezpečnou cestu do školy, Dětské slyšení atp.

Hlavním komunikačním kanálem mezi členy všech tří struktur zůstává e-mail. Ten je však shodně u všech tří doplňován Facebookem. V Olomouci ještě k telefonické komunikaci užívají moderní komunikační program Skype. Ani jedna struktura neuvádí jako způsob komunikace klasikou poštu. Komunikačním kanálem navenek je u všech tří internet a stránky participační struktury. Je však využíváno i dalších prostředků, zejména periodika, co vydává příslušný obecní úřad. Třetím typem komunikace je pak komunikace s představiteli města. Všechny tři struktury k tomu užívají specifických akcí, kterých se představitelé města účastní. V Prostějově navíc uvádějí komunikaci prostřednictvím e-mailu a Facebooku. Někteří členové ZDMMP jsou v rámci funkcí Facebooku spojeni v režimu „přátelství“ s představiteli města, a tak navzájem mají

možnost sdílet své příspěvky na *zdi* jejich účtu. Z výše uvedeného je patrné, že dříve uvedená právní podpora v Úmluvě o právech dítěte je ve všech městech naplňována, i když v Liberci uvádějí určitou skepsi svých politických představitelů, zda je tato forma participace vhodná.

Snad největší rozmanitosti odpovědí bylo dosaženo při srovnávání pořádaných akcí. Každá participační struktura totiž má své specifické akce, které těžko hledají podobnost u dalších dvou. Společnou akcí tak lze nazvat workshopy, které organizují všechny tři struktury. Jistou formální podobnost, které se liší v obsahovém pojetí, pak vykazují výjezdová zasedání, příp. víkendové akce. Společným rysem je jistě stmelovací prvek, samotný program akce je pak již rozdílný.

Ve spolupráci s ostatními participačními strukturami vykazuje Liberec (na rozdíl od Olomouce a Prostějova) vysokou aktivitu se strukturami na stejné úrovni. Na druhou stranu však nespolupracuje s žádnou strukturou na vyšší úrovni (krajská, celostátní), což Olomouc a Prostějov činí. Za bohatší spolupráci lze však označit pouze spolupráci s Národním parlamentem dětí a mládeže.

Z pohledu financování participační struktury se vymyká mírně Liberec, neboť jeho činnost nedotuje zřizovatel – město. Čerpá tak prostředky z evropského projektu Klíče pro život. Zastupitelstva v Olomouci a Prostějově jsou dotována z rozpočtů jejich statutárních měst.

Strukturovaným rozhovorem, byť měl 32 otázek, jsme zjistili činnosti jednotlivých struktur jen na povrchu. I z těchto odpovědí však vyplývá určitá podobnost ve struktuře a pojetí participace Olomouce a Prostějova. Bylo by vhodné pro další výzkum zaměřit se na regionální pojetí participace. Jestli blízkost hlavního města Prahy např. nabízí jiné participační příležitosti, či zda jsou jiné regionální atributy při realizaci participace. Z odpovědí je totiž patrné, že spolu dotazované participační struktury dosud nespolupracovaly.

V dotazníkovém šetření jsme zjišťovali hodnocení úrovně participace dětí a mládeže v městě Prostějov prostřednictvím bývalých a současných členů ZDMMP. Nejsilnější skupinou respondentů tvořili

studenti středních škol (18), následně starší 19 let (13). Děti staršího školního věku tvořili skupinku 8 respondentů. Největší zastoupení mezi všemi respondenty tvořili ti, co jsou v ZDMMP 1-2 roky (43 %), za nimi v závěru pak ti, kteří byli v ZDMMP 3 a více let (40 %) a 18 % tvořili členové s účastí v ZDMMP kratší než 1 rok. Toto rozdělení v podstatě kopíruje věkové složení respondentů. Z těchto odpovědí se dá usoudit, že starší 19 let byli členy ZDMMP déle než 3 roky.

Ze všech respondentů přesná polovina před vstupem do ZDMMP neznala jeho činnost, pouze 5 % respondentů před vstupem znali činnost ZDMMP podrobně. Do ZDMMP se přesně polovina dostala díky jmenování (pověření) školou, pouze jeden respondent uvedl, že byl zvolen řádnými volbami na škole. K němu však lze přičíst skupinku 15 % respondentů, kteří byli zvoleni svou školní samosprávou. Dalších 20 % přivedl do ZDMMP kamarád. Je tedy patrné, že i na nejzákladnějším stavebním článku participace – školní samosprávě neprobíhají volby a účastníci tohoto projektu jsou spíš vybíráni školou, i když školy bývají k volbám vyzývány. V dotazníku více jak polovina respondentů uváděla, že se prostřednictvím vstupu do ZDMMP chtěli něco naučit, 30 % dokonce mělo své vize. Nakonec jako své hodnocení působení v ZDMMP označilo 60 % jako přínosné a zajímavé, 38 % vidělo v projektu sice nedostatky, ale přesto se ho rádi účastnili. Ani jeden respondent neoznačil své působení v ZDMMP jako ztrátu času.

V hodnocení kolektivu se 73 % respondentů vyjádřilo, že se jednalo o prima partu lidí, dalších 53 % si zde našlo své kamarády. Žádný respondent nevedl, že by mu kolektiv neseseděl. Lze předpokládat, že setrvání v této skupině bylo pro členy ZDMMP motivující.

Pokud si ZDMMP klade za cíl zvýšit povědomí o participaci dětí a mládeže mezi svými členy, není pro něj nejlepší vizitkou, že 60 % respondentů o ostatních participačních strukturách nevědělo. Dalších 18 % se zajímalo více o ostatní participační struktury a 5 respondentů bylo členy dalších participačních struktur (Zastupitelstvo mládeže Olomouckého kraje, Národní parlament dětí a mládeže).

Největší oblibě v nabízených aktivitách se těšila Dětská slyšení, společná setkání a diskuze. V závěsu za nimi pak byla setkávání u kulatých stolů a různé exkurze. Naopak neoblíbenou činností v rámci ZDMMP byl projekt Bezpečná cesta do školy. Lze usuzovat, že hlavním důvodem byla jak velká pracnost při sběru dat, tak i skutečnost, že se vypracování projektu vleklo bezmála 5 let. Tuto akci tak lze označit jako největšího „kostlivce ve skříni“ ZDMMP. Podobné obluby se dočkaly i charitativní akce. Výsledek tohoto šetření tak může mladým zastupitelům v Prostějově pomoci při ujasňování, zda se má ZDMMP zaměřovat spíše na rozvoj osobnosti či má podnikat i akce charitativního charakteru. I tímto problémem se totiž současné ZDMMP zabývá.

V hodnocení koordinátora tento nepřímý účastník prostějovské participace uspěl zejména v pohledu na jeho pedagogické kvality, neboť 100 % respondentů tvrdilo, svému oboru a oblasti, pro kterou byl vybrán, rozumí. Podle 88 % respondentů měl smysl pro humor, 75 % jeho přístup bralo jako příkladný a u 65 % respondentů si získal jejich důvěru. V porovnání s kapitolou 2 můžeme říct, že pro většinu účastníků byl vzorem a pro dvě třetiny partnerem ve vzájemné důvěře.

V oblasti osobnostního rozvoje bylo ZDMMP úspěšné zejména v tom, že většinu účastníků přimělo zajímat se o veřejné dění a stát se lepším občanem. Projekt ZDMMP probudil u respondentů zájem o politiku. Dva účastníky dokonce přiměl stát se členem politické strany. Jako neúspěšnou snahu projektu lze označit prostředek k navázání nových kamarádství. Tento výsledek je v mírném rozporu s otázkou č. 7. Zde se totiž k navázání nových kamarádství stavěla většina neutrálně.

Jako pozitivní hodnocení projektu lze označit i odpověď, že dvě třetiny účastníků by znovu vstoupilo do ZDMMP (kdyby mohly svůj krok opakovat), dalších 20 % by o členství alespoň uvažovalo.

Jelikož byl výzkum zaměřen široce, aby pojmul co největší množství oblastí, o kterých práce pojednávala v teoretické části, je jeho nedostatkem, že některé souvislosti empirických zjištění nezjistil. Při srovnání participačních struktur se nepodařilo popsat jednotlivé činnosti daných

struktur z hlediska pedagogického přínosu. V této části nebyla práce ani zaměřena pozornost na samotný vznik jednotlivých parlamentů a zastupitelstev. V dotazníkové části u kritických odpovědí respondentů pak není vždy možné určit, co vedlo respondenta k negativní odpovědi. Na druhou stranu další rozšíření této práce tak, aby pojmula i tyto nevyřešené problémy, by bylo již nežádoucí. Proto se mi snad podaří toto téma komplexněji uchopit při dalším studiu

Anotace bakalářské práce

1. Příjmení a jméno: Zatloukal Jan
2. Katedra: Katedra sociologie a andragogiky,
Institut celoživotního vzdělávání
3. Název práce: Parlamenty dětí a mládeže jako výsledek
participace a jeho realizace ve městě Prostějov
4. Obor: Školský management
5. Vedoucí práce: PhDr. PaedDr. Václav Klapal, Ph.D.
6. Počet stran: 57
7. Počet znaků: 78.893
8. Počet příloh: 4
9. Počet titulů použité literatury a zdrojů: 20
10. Klíčová slova: participace, participace dětí a mládeže,
parlamenty dětí a mládeže, Zastupitelstvo dětí
a mládeže města Prostějova, volnočasové
vzdělávání

Resumé

Bakalářská práce se zabývá aktuální problematikou participace dětí a mládeže na životě v současné společnosti. Cílem práce je reflektovat současný stav participace dětí a mládeže ve městě Prostějově prostřednictvím výzkumného šetření mapujícího názory členů Zastupitelstva dětí a mládeže města Prostějova na jeho činnost. Bakalářská práce je členěna do dvou částí. V teoretické části jsou prezentována teoretická východiska problematiky participace, popis účastníků participace a právního ukotvení tohoto tématu. Empirická část se zabývá pedagogickým výzkumem. Cílem výzkumné části bakalářské práce bylo zjistit současný stav participačních struktur mládeže v České republice, a to na základě dotazníků pro koordinátory a dotazníků pro členy.

Abstract

This bachelor thesis deals with topical problems and specifics of children's and youth's participation in the public life of our society. The main goal of the thesis is to reflect the current state of children's and youth's participation in the public life of the Prostějov municipality via a research survey carried out among the members of the Council of children and youth of the town Prostějov.

The bachelor thesis is divided into two sections. The first part provides a robust insight into the theoretical background, description of the participants and the corresponding legal framework. The empirical one includes the core pedagogical survey.

The goal of the empirical section of the thesis is based on the questionnaires completed by the coordinators and members to assess the current state of the participation structures of the youth in the Czech Republic.

Seznam použité literatury a pramenů

- EVROPSKÁ UNIE. *Amsterodamská smlouva*. In: Amsterdam, 1997.
Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/764-amsterdam.pdf>
- EVROPSKÁ UNIE. *Lisabonská smlouva*. In: Lisabon, 2007.
http://bookshop.europa.eu/cs/-edn-v-stn-k-evropsk-unie-c-306-17.12.2007-pbFXAC07306/downloads/FX-AC-07-306-CS-C/FXAC07306CSC_002.pdf?FileName=FXAC07306CSC_002.pdf&SKU=FXAC07306CSC_PDF&CatalogueNumber=FX-AC-07-306-CS-C
- EVROPSKÁ UNIE. *Smlouva o Evropské unii*. In: Maastricht, 1993.
Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:020:cs:PDF>
- EHS. *Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství*. In: Řím, 1957. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/gallery/5/1749-8ca9577b53a4deb6f8c87820d1ea31b7.pdf>
- ČESKO. *Bílá kniha Evropské komise: Nový podnět pro evropskou mládež*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2002. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/pdf/bilakniha.pdf>. ISBN 80-211-0372-8.
- ČESKO. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání : (se změnami provedenými k 1.9.2007)*. Praha: Výzkumný ústav Praha, 2007. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-071.pdf.
- ČESKO. *Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb., o sjednání úmluvy o právech dítěte*. In: Sbírka zákonů. 1991, roč. 1991, 22. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2434>
- ČESKO. Úplné znění zákona č. 561/2004. In: *Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), jak vyplývá z pozdějších změn*. 2008, 317, 103. Dostupné z:

http://www.msmt.cz/uploads/soubory/zakony/Uplne_zneni_SZ_317_08.pdf.

ČESKO. *Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník*. In: Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/download?idBiblio=30446&nr=40~2F1964~20Sb.&ft=pdf>

ČESKO. *Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)*. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/download?idBiblio=49297&nr=129~2F2000~20Sb.&ft=pdf>

ČESKO. *Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)*. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/download?idBiblio=49296&nr=128~2F2000~20Sb.&ft=pdf>

HOFBAUER, Břetislav. *Participace dětí a mládeže na životě společnosti: Přání, potřeba nebo reálná možnost?*. Praha: IZV MŠMT Hořovice ve spolupráci s občanským sdružením DUHA, 2002.

HUSÁK, Jan. *Analýza aplikace evropské politiky mládeže v České republice*. Brno, 2009. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně. Vedoucí práce PhDr. Jan Závěšický.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

KLAPAL, Václav a Michaela PRÁŠILOVÁ. *Aktuální problémy žákovské samosprávy: Sborník z pracovního semináře konaného dne 26. dubna 2002 katedrou pedagogiky s celoškolskou působností*. Univerzita Palackého v Olomouci: Pedagogická fakulta, 2002. ISBN 80-7198-530-9.

KOŽUCHOVÁ, Andrea. *Parlamenty dětí a mládeže – metodická příručka*. Praha: Duha - sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi - ve spolupráci s Institutem zájmového vzdělávání Hořovice, 2002.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006, 368 s. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

Naše doba nápadně připomíná chvíle před pádem Říma, říká sociolog Ivo Možný. [online]. 2008 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/nase-doba-napadne-pripomina-chvile-pred-padem-rima-rika-sociolog-ivo-mozny-1ry-/kavarna.aspx?c=A081229_181333_kavarna_bos

PÁVKOVÁ, Jiřina (ed.) *Pedagogika volného času*. Praha: Grada, 2002. 3. aktualizované vyd. ISBN 80-7178-711-6.

REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Vyd. 1. Voznice: Leda, 2001, 752 s. ISBN 80-859-2785-3.

Seznam příloh

Příloha č. 1	Úmluva o právech dítěte (vybrané články)
Příloha č. 2	Dotazník ZDMMP
Příloha č. 3	Záznam ze strukturovaných rozhovorů
Příloha č. 4	Fotogalerie

Příloha č. 1: **Úmluva o právech dítěte (vybrané články)**

Článek 12

1. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zabezpečují dítěti, které je schopno formulovat své vlastní názory, právo tyto názory svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají, přičemž se názorům dítěte musí věnovat patřičná pozornost odpovídající jeho věku a úrovni.
2. Za tímto účelem se dítěti zejména poskytuje možnost, aby bylo vyslyšeno v každém soudním nebo správním řízení, které se jej dotýká, a to buď přímo, nebo prostřednictvím zástupce anebo příslušného orgánu, přičemž způsob slyšení musí být v souladu s procedurálními pravidly vnitrostátního zákonodárství.

Článek 13

1. Dítě má právo na svobodu projevu; toto právo zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem, prostřednictvím umění nebo jakýmkoli jinými prostředky podle volby dítěte.
2. Výkon tohoto práva může podléhat určitým omezením, avšak tato omezení budou pouze taková, jaká stanoví zákon a jež jsou nutná:
  - k respektování práv nebo pověsti jiných;
  - k ochraně národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku, veřejného zdraví nebo morálky.

Článek 14

1. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, uznávají právo dítěte na svobodu myšlení, svědomí a náboženství.
2. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, uznávají práva a povinnosti rodičů, a v odpovídajících případech zákonných zástupců, usměrňovat dítě při výkonu jeho práva způsobem, který odpovídá jeho rozvíjejícím se schopnostem.
3. Svoboda projevovat náboženství nebo víru může být podrobena pouze takovým omezením, jaká předpisuje zákon a která jsou nutná k ochraně veřejné bezpečnosti, pořádku, zdraví nebo morálky nebo základních práv a svobod jiných.

Článek 15

1. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, uznávají právo dítěte na svobodu sdružování a svobodu pokojného shromažďování.
2. Výkon těchto práv nesmí být žádným způsobem omezován s výjimkou těch omezení, jež stanoví zákon a jež jsou nutná v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti nebo veřejné bezpečnosti, veřejného pořádku, veřejného zdraví nebo morálky či ochrany práv a svobod jiných.

Příloha č. 2: Dotazník ZDMMP

Vážení současní i bývalí členové Zastupitelstva dětí a mládeže města Prostějova, milí kamarádi,
dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako jeden z pilířů empirického výzkumu mé bakalářské práce s názvem Parlamenty dětí a mládeže jako výsledek participace a jeho realizace ve městě Prostějov.

Cílem dotazníku je zjistit, jaké jsou (popřípadě byly) Vaše postoje k projektu Zastupitelstva dětí a mládeže města Prostějova (dále jen ZDMMP).

Dotazník je sestaven z 15 otázek, jeho vyplnění zabere přibližně 7 minut a je zcela anonymní. Po vyplnění všech položek budou odpovědi automaticky odeslány. Získaná data budou sloužit výhradně pro potřeby bakalářské práce.

Předem děkuji za pomoc.

Jan Zatloukal

*Povinné pole

1. Pohlaví *

- a) žena
- b) muž

Věk *

2. Jak dlouho působíš nebo jsi působil(a) v ZDMMP? *

- a) méně než 1 rok
- b) 1-2 roky
- c) 3 a více let

3. Znal(a) jsi činnost ZDMMP, před tím než ses stal(a) členem(-kou)? *

- a) ano, podrobně
- b) ano, věděl(a) jsem částečně, čím se zabývá
- c) věděl(a) jsem o existenci, ale neměl(a) jsem představu o jeho náplni
- d) tento projekt jsem neznal(a)
- e) jiné

4. Kdo inicioval Tvé začlenění do projektu ZDMMP? *

- a) byl(a) jsem zvolena řádnými volbami ve škole
- b) vybral mě ředitel školy (učitel(ka), která má tuto problematiku ve škole na starosti)
- c) vybrala mě školní samospráva (studentská rada)
- d) oslovil mě kamarád (spolužák)
- e) už si nepamatuji
- f) jiné

5. S jakým očekáváním jsi vstupoval(a) do ZDMMP? *

- a) měl(a) jsem své vize a plány, chtěl(a) jsem něco změnit
- b) chtěl(a) jsem se něco naučit, ale neměl(a) jsem žádné vize a plány
- c) nejsem si jistý(-á)
- d) jiné

6. Baví/la Tě činnost v ZDMMP? *

- a) ano, bylo to zajímavé a poučné
- b) projekt měl nedostatky, ale jsem rád(a), že jsem se jej účastnil(a)
- c) ne, nakonec to byla pro mě ztráta času
- d) jiné

7. Jak hodnotíš kolektiv, ve kterém jsi pracoval(a)?*

Možnost více odpovědí.

- a) byla to prima parta lidí
- b) našel jsem si tam nové kamarády
- c) byli tam někteří jednotlivci, kteří mi vadili
- d) vadil mi individualismus některých
- e) kolektiv mi neseseděl
- f) jiné

8. Jak hodnotíš pedagogické kvality koordinátora?: *

Možnost více odpovědí.

- a) myslím si, že rozumí oboru a oblasti, pro kterou byl vybrán
- b) snažil se, ale myslím si, že na tuto pozici by byla vhodnější jiná osoba
- c) byl slabinou projektu, tuto činnost měl vykonávat rozhodně někdo jiný
- d) nevím, nevním(a) jsem ho v tomto ohledu
- e) jeho osoba byla důvodem, proč jsem skončil(a) s činností ZDMMP
- f) jiné

9. Jak hodnotíš osobnostní kvality koordinátora?*

Možnost více odpovědí.

- a) jeho přístup byl příkladný, pomohl nám v další činnosti
- b) měl smysl pro humor
- c) získal si mou důvěru
- d) měl snahu, ale neměl(a) jsem k němu zcela důvěru
- e) bylo něco, co mi na něm vadilo
- f) neměla jsem ho ráda, a proto jsem skončil(a) s činností ZDMMP
- g) jiné

10. Byla Tvoje činnost v ZDMMP nějak zaměřena? *

Možnost více odpovědí.

- a) byl(a) jsem členkou Rady ZDMMP
- b) byl(a) jsem řadový(-á) člen(ka)
- c) měl(a) jsem na starosti tyto oblasti:
- d) jiné

11. Máš ponětí o činnosti i ostatních dětských a studentských parlamentů (zastupitelstev)? *

- a) ne, myslel(a) jsem, že naše zastupitelstvo je jediné
- b) ne, ale vím o jejich existenci
- c) ano, zajímal(a) jsem se šířeji o další parlamenty (zastupitelstva)
- d) ano, byl(a) jsem členkou dalšího parlamentu (zastupitelstva) na vyšší úrovni (krajské, celostátní)
- e) jiné

12. Která z oblastí činnosti ZDMMP tě bavila nejvíce? *

Možnost více odpovědí.

- a) setkávání u kulatých stolů
- b) dětská slyšení
- c) bezpečná cesta do školy
- d) charitativní akce
- e) společenská setkání, schůze, diskuse
- f) exkurze
- g) víkendovky
- h) jiné

13. Vyjádři pravdivost následujících tvrzení od nejméně pravdivého (1) ke zcela pravdivému (5). *

ZDMMP...

	1	2	3	4	5
a) mě naučilo argumentovat					
b) mě naučilo asertivnímu jednání					
c) mě naučilo přijmout názor někoho jiného					
d) mě naučilo vystupovat na veřejnosti					
e) mi pomohlo najít nová kamarádství					
f) mě seznámilo s významnými osobnostmi					
g) mi pomohlo všestranně rozvinout mou osobnost					
h) mě přimělo zajímat se o veřejné dění					
i) mě přimělo zajímat se o politiku					
j) mě přimělo stát se členem politické strany					
k) mě přimělo stát se lepším občanem					
l) mě motivovalo k veřejné prospěšné činnosti					

14. S ohledem na Tvé působení v ZDMMP a zkušenosti s tímto projektem, kdyby Tě někdo v době před vstupem do ZDMMP pozval, tak... *

- a) bych se znovu členem(-kou)
- b) bych zvažoval(a) své členství
- c) bych znovu nevstupoval(a)
- d) nevím
- e) jiné

Příloha č. 3: Záznam ze strukturovaných rozhovorů

1. Úplný název participativní struktury		
Liberec	Olomouc	Prostějov
Parlament mladých Liberec	Městské zastupitelstvo dětí a mládeže Olomouc	Zastupitelstvo dětí a mládeže města Prostějova
2. Právní postavení struktury (např. součást obecního úřadu, střediska volného času, občanské sdružení atp.)		
Liberec	Olomouc	Prostějov
součást Domu dětí a mládeže Větrník	součást Domu dětí a mládeže Olomouc	součást Sportcentra – DDM Prostějov
3. Další specifikace postavení (v případě obecního úřadu statut typu „komise rady obce, ...“), v případě SVČ statut typu „zájmový útvar, práce s talenty, ...“ (z hlediska výkaznictví pro normativ), v případě občanského sdružení příp. jeho specifikace, odlišnost.		
Liberec	Olomouc	Prostějov
osvětová a informační činnost (mimo normativy)	zájmový útvar, práce s talenty	práce s talenty, zájmový útvar
4. Byla provedena v průběhu historie participativní struktury změna právního postavení? (např. změna ze zájmového útvaru na občanské sdružení atp.)		
Liberec	Olomouc	Prostějov
ne	od počátku stejné postavení	od počátku stejné postavení

5. Datum založení participační struktury			
Liberec	Olomouc	Prostějov	
září 1998	24.10.2001 od 1. dětského slyšení v Olomouci	6.2.2001	
6. Jméno dospělého zakladatele			
Liberec	Olomouc	Prostějov	
Jana Pavlíková	Mgr. Jarmila Břečková	Mgr. Zdeněk Rajtr	
7. Jméno současného dospělého vedoucího, jeho označení (koordinátor, animátor, supervizor atp.) a jeho pracovní pozice (pedagog volného času, ředitel, zástupce ředitele, pracovník obecního úřadu atp.)			
Liberec	Olomouc	Prostějov	
Jana Pavlíková, koordinátorka, ředitelka DDM Větrník	Mgr. Jarmila Břečková, koordinátor a pedagog volného času	Jan Zatloukal, koordinátor, pedagog volného času	
8. Počet dospělých vedoucích v průběhu historie participační struktury			
Liberec	Olomouc	Prostějov	
1	1	4	

9. Jméno statutárního zástupce participační struktury (máme na mysli, kdo má právo zastupovat strukturu navenek, sledujeme, jak je řešeno, když struktura pracuje jako občanské sdružení, ale i zájmový kroužek a nemá zvoleného dospělého představeného)		
Liberec	Olomouc	Prostějov
Jana Pavlíková	Renata Křížková	Jana Větršíšková, starostka ZDMMP
10. Označení představeného participační struktury (starosta, přímátor, předseda, prezident)		
Liberec	Olomouc	Prostějov
nemáme, máme Radu Parlamentu mladých Liberec	předsedkyně MZDM Olomouc	starostka ZDMMP
11. Věkové složení participační struktury (za kategorií uveďte počet)		
Liberec	Olomouc	Prostějov
Žáci: 35 studenti: 5 členů Rady starší:	Žáci: 13 studenti: 6 starší: 0	Žáci: 19 studenti: 15 starší: 1
12. V případě nenulové hodnoty v kolonce „starší“ v předchozí otázce: jak je řešeno členství zájemců, kteří již nejsou na SŠ?		
Liberec	Olomouc	Prostějov
		upraveno stanovami, členem může být osoba do 26 let věku. Její členství schvaluje ZDMMP svým hlasováním.

13. Počet členů participační struktury		
Liberec	Olomouc	Prostějov
cca 40	19	35
14. Počet dospělých spolupracovníků		
Liberec	Olomouc	Prostějov
2	3	
15. Jakým způsobem jsou členové do participační struktury voleni? Probíhá ve školách volba, či jsou příp. vysílající školou jmenováni?		
Liberec	Olomouc	Prostějov
škola jmenování	jednou za dva roky proběhne parlament dětí mládeže, na kterém jsou voleni přítomní zástupci olomouckých základních a středních škol s dvouletým funkčním obdobím	školy jsou vyzvány k vyhlášení voleb, v praxi bohužel většinou jsou jen školou pověřeni (jmenováni)
16. Existuje výkonný orgán participační struktury? (např. rada, prezidium, ...)		
Liberec	Olomouc	Prostějov
Rada	na 1. zasedání MZDM si noví členové volí Radu ZDMMP	Rada ZDMMP

17. Další specifikace vedení participační struktury (počet místopředsedů, místopředsedů, atp.)		
Liberec	Olomouc	Prostějov
není specifikace	voli se předseda, místopředseda, tajemník a vedoucí pracovních skupin	5členná Rada ZDMMP – 1. a 2. místopředseda, tajemník a řádový člen ZDMMP
18. Další členění participační struktury (členění na výbory, projektové skupiny), příp. jaké.		
Liberec	Olomouc	Prostějov
není členění	pracovní skupiny: – 1. pro spol. s Veenendalem, 2. propagace MZDM, workshopy o ÚPD, workshopy o participaci, 3. samosprávy na školách a akce MZDM	pracovní skupiny vznikající ad hoc (příprava projektů Bezpečná cesta do školy, Dětské slyšení atp.)
19. Způsob komunikace mezi členy (e-mail, telefon, pošta, web atp.) – možné uvést více variant		
Liberec	Olomouc	Prostějov
facebook	e-mail, telefonicky – mobil, skype, facebook	oficiálně e-mailem, další kanály facebookem, mobil
20. Způsob svolávání zasedání a jejich četnost (e-mail, telefon, pošta, web atp.) – možné uvést více variant		
Liberec	Olomouc	Prostějov
facebook, e-mail	e-mailem se zápisy ze zasedání	e-mailem, potvrzení na facebooku, alespoň 5x ročně

21. Internetové stránky (stačí odpovědět člen x nečlen, příp. funkce člena, funkce nečlena)			
Liberec	Olomouc	Prostějov	
tvůrce webu: nečlen správce (osoba zodpovědná za aktualizaci): koordinátor, člen	tvůrce webu: člen (Renata Křížková) správce (osoba zodpovědná za aktualizaci): členka Renata Křížková	tvůrce webu: nečlen správce (osoba zodpovědná za aktualizaci): nečlen	
22. Komunikace s okolím, prezentace (např. regionální televize, web, obecní věstník)			
Liberec	Olomouc	Prostějov	
regionální TV, regionální noviny, radniční měsíčník, web	Radniční listy, regionální noviny, web	Radniční listy, regionální noviny, regionální televize, web	
23. Komunikace s představiteli obce (forma, četnost, místo konání, obsah jednání)			
Liberec	Olomouc	Prostějov	
podle evropského projektu každý druhý měsíc, na různá témata	telefon, e-mail, osobní jednání dle potřeby a domluvy	jednou ročně pořádané Dětské slyšení (vedení města), průběžně dle potřeby e-mailem, v některých případech facebookem, telefonicky	
24. Specifické akce s představiteli obce (dětská slyšení, kulaté stoly – četnost, místo konání, obsah jednání)			
Liberec	Olomouc	Prostějov	
workshopy, panelová diskuze, 6x do roka, radnice, sport, odpady, územní plán, korupce...	Den MZDM s představiteli města – 1x funkční období, účast zastupitelů SmOl na parlamentech dětí a	Dětské slyšení Setkání kulatého stolu	

	mládeže, akce MZDM a SmOl s partnerským městem Veedendaalv Nizozemí	Setkání v rámci Prostějovského veletrhu zábavy
25. Specifické akce s jinými významnými osobnostmi (forma, četnost, místo konání, obsah)		
Liberec	Olomouc	Prostějov
vzdělávací semináře 3x do roka, DDM (2x rétorika, komunikace)	Každoroční účast na Národním parlamentu dětí mládeže (NPDM) v Praze – účast významných osobností politického života na workshopech před zasedáním NPDM	pozvání do místa svého působení: senátoři: Robert Kolář, Božena Sekaninová poslanci: Miloslav Vítěk, Radim Fiala, Lucie Talmanová europoslanci: Nina Škottová, Milan Cabrnoch kulaté stoly obsah: vzájemné představení činnosti
26. Nejvýznamnější akce pořádané participační strukturou (stručný popis)		
Liberec	Olomouc	Prostějov
Fórum mladých 2010 konference, workshopy k lidským právům v Evropě s mezinárodní účastí	tradiční akce pro děti a mládež v Olomouci: Sídliště dětem – cyklus sportovních akcí Mikulášský bál, Karneval pro nejmenší – společenské a kulturní akce, Floorball Cup – už třetí roční turnaje pro základní školy o pohár MZDM Vzdělávací akce – workshopy o ÚPD na základních školách v Olomouci	každoroční Dětské slyšení – setkání dětí mládeže (cca 100 účastníků) s vedoucími představiteli města Prostějova
27. Nejvýznamnější výlety (pobytové akce) participační struktury (stručný popis, místo a účel výletu)		

Liberec	Olomouc	Prostějov
výjezdní zasedání v ubytovně DDM v Oldřichově v Hájích – seminář Profesní orientace – ve spolupráci s Ambasadou USA	Soustředění MZDM na Ochoze a Pohořanech -	Víkendovka DěMZ Víkendovka ZDMMP
28 Akce spojené se společenskými tématy (Úmluva o právech dítěte, rovnoprávnost, holocaust atp.)		
Liberec	Olomouc	Prostějov
Fórum mladých 2010 konference, workshopy k lidským právům v Evropě s mezinárodní účastí	příprava nové partnerské činnosti s Hnutím Žebřík a Amnesty International v Olomouci	několikere zjezdy do Auschwitz-Birkenau. Německého nacistického koncentračního a vyhlazovacího tábora (1940-1945).
29. Spolupráce s ostatními participačními strukturami na stejné úrovni (další obce)		
Liberec	Olomouc	Prostějov
Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Lomnice nad Popelkou, Hrádek nad Nisou, Zhořelec	před 5 lety spolupráce s DěMZ v Prostějově, jinak v rámci NPDM v Praze spolupráce s d. parlamenty	žádná spolupráce od roku 2005
30. Spolupráce s ostatními participačními strukturami na vyšší úrovni (krajské parlamenty/zastupitelstva dětí a mládeže, Národní parlament dětí a mládeže)		
Liberec	Olomouc	Prostějov
žádná spolupráce	ZMOK – Zastupitelstvo mládeže olomouckého kraje, NPDM – dvakrát byli členové MZDM – Zdeněk Černožouz a Aneta Skřebská předsedové Národního parlamentu dětí a mládeže v Praze, několik dalších členů působilo v Radě Národního parlamentu vždy	ZMOK – Zastupitelstvo mládeže Olomouckého kraje – nepřímá spolupráce – členství některých členů ZDMMP ve ZMOKu, účast koordinátora ZDMMP ve ZMOKu NPDM – Národní parlament dětí a mládeže – nepřímá spolupráce, členství některých členů v NPDM

	<p>Jedno funkční období, tj. jeden rok. Renata Křížková, současná předsedkyně MZDM byla ještě dvě funkční období v Radě NPDM.</p>	
<p>31. Jaké pociťujete překážky při činnosti Vaší participipační struktury? (máme na mysli např. nedostatečnou komunikaci s krajským zastupitelstvem/parlamentem dětí a mládeže, slabá podpora obecního úřadu, nedostatek finančních prostředků, nedostatečný zájem členů, příp. nedostatečný zájem o členství)</p>	<p>Liberec</p> <p>názor politiků, že děti si mají hrát a ne dělat politiku (naš senátor, primátorka,...)</p>	<p>Olomouc</p> <p>Komunikace se ZMOK a NPDM je dostačující, podpora MZDM SmOI je velmi dobrá už několik let. Finanční prostředky, které dostáváme na základě každoročních žádostí o dotaci, jsou pro naši činnost dostačující. V loňském roce to bylo 30 000Kč, letos dostaneme na činnost MZDM 25 000Kč.</p> <p>Do MZDM přicházejí noví členové se svou vlastní představou, která se časem liší od skutečnosti. Vyžadujeme aktivitu, tvůrčí schopnosti, vlastní názor, zájem o činnost pro děti a mládež ve svém volném čase a to se často stává důvodem odchodu řady nových členů. Začíná to neomluvením se ze zasedání MZDM a třikrát neomluvená neúčast pak znamená možnost členů MZDM zrušit jejich členství.</p> <p>Přicházejí však i noví zájemci o činnost, kteří mají možnost stát se členy MZDM po třech návštěvách zasedání a schválení většinou členů MZDM.</p>
<p>32. Nepovinná otázka: způsob financování participipační struktury vč. rozpočtu (příjmová stránka) – např. příspěvek obecního úřadu, finanční dary, granty atp.</p>	<p>Prostějov</p>	<p>Kladná odezva ze strany Magistrátu města Prostějova a představitelů města Prostějova. Dlouhodobá podpora ředitele DDM.</p> <p>V průběhu činnosti u některých členů upadá zájem o činnost, neboť od ní měli jiná očekávání. Rovněž je dlouhodobý problém s plněním úkolů.</p>

<p>Liberec</p>	<p>Olomouc</p>	<p>Prostějov</p>
<p>Evropský projekt Klíče pro život</p>	<p>Vzhledem k tomu, že MZDM je součástí DDM Olomouc a je vedeno jako zájmový kroužek – práce s talenty, využíváme Otevřeného klubu pro děti a mládež a větší materiálu a pomůcek ke svým zasedáním a činnosti. SmOI nám každoročně přispívá formou dotace na naše aktivity pro děti a mládež v Olomouci, na proplacení jízdného, účastnických poplatků a dalších akcí NPDDM – Ples NPDDM v Brně, Bambiáda v Praze... Jednou za dva roky žádáme o navýšení finanční dotace o 5 000Kč, abychom realizovali Parlament dětí a mládeže v Olomouci.</p>	<p>ZDMMP využívá materiálního vybavení Sportcentra – DDM. Každoročně dostáváme dotaci 15.000,- Kč od Magistrátu města Prostějova (mimo hlavní rozpočet DDM)</p>

**Příloha č. 4:
Fotogalerie**

Hlasování v ZDMMP

Členové Rady ZDMMP při práci

Návštěva náměstka primátora Mgr. Jiřího Pospíšila v ZDMMP

Workshop na téma „Kultura v Prostějově“ při Dětském slyšení 2013